

İçerikler - VI

51. çorap / ayakkabı

52. Acı

53. sanatları ayarlama enstitüsü

54. basit

55. tokat / basit / şaft

56. ekmek / simit

57. rekabet = vahşilik ?

58. uydurma

59. ütopya = distopya

60. "sihir kayboldu"

'çorap yumurtası'

bir harf noksanı

Basit, kolay kelimelerini önkereb
kullanmaya başlasan da;

hazırlaması daha kolay bir içerikle
devam edelim.

ekmek / simit

kemikler

Önce nimet olan **ekmekler** bozuldu, sonra her şey...

- Rekabet ve vahşilik aynı anlama geliyor olabilir mi?
- Artık vahşi değil, medeni miyiz?
- Medeni ve uygar insanlar mı olduk?

murakabe: **denetleme** (TDK)

bir ihtimal daha var: ikisinin de yanlış ve uydurma

Ağır ağır ineceksin bu merdivenlerden

Ahmet Haşim

çorap / ayakkabı

çorap / ayakkabı

Yıldızlar Altında İstanbul

Selim İleri

Cennet'in Çocukları Bacheha-ye Aseman (1997)

Majid Majidi

alıntı

şema

resim

temsil

hayal

mizah

sual

- Bir çorap kaç yıl giyilebilir?
- Bir ayakkabıyı kaç farklı kişi giyebilir?

çorap / ayakkabı

Yıldızlar Altında İstanbul - Selim İleri

çorap yumurtası

“Niye boyanırdı gömlekler, giysiler, hattâ pardösüler, mantolar. Holstina "solmuş kumaş ve elbiseler" diyor. Yani zaman, renklerin solması... Yenisi alınamaz, eskisine yeni bir ömür biçilir. Biraz daha, birkaç zaman daha...

Annemin dikiş kutusunda 'çorap yumurtası' dururdu. Artık kimselerin bilmediği çorap yumurtası. Sözlüğe baktım, bulamadım. Ahşaptan bir yumurtaydı. Çoraplarımız delindi mi geçirilir, örülürdü çorap.

Çorap yumurtası bana hem hüznün verir hem de bir yandan da ev sıcaklıkları uyandırır. Başka öyküler akla getirir, annelerin sözlerini:

Tabağında kaç pirinç tanesi bırakırsan, o kadar pirinç öksüz kalır.

Son lokmanı yemezsen, Tanrı sana darılır. O ekmeği bulamayanlar var...” s. 153

Yıldızlar Altında İstanbul - Selim İleri

tasarruf

“1938'in *Yıldız* dergisinin "Sontęşrin" sayısında:

Bir de "Şık Adam" yazısı var. Terzi S. Memduh kaleme almış. Önce 'tasarruf zihniyeti'ne sesleniliyor. Üst başlığı işte şu satırlar oluşturuyor:

“Şık adam muhakkak zengin adam değildir. Öyle olsaydı bütün zenginlerin şık olması icap ederdi. Hayır, şık adam bilgili adamdır. Ne giyeceğini bilmesi lâzımdır.” s. 160

“Tasarruf zihniyeti o kadar egemen ki, "yeni bir elbise yaptırmak niyetinde olan bir bey" denmiş. **Bugünün satışa yönelik kışkırtıcılığından henüz çok uzak Türkiye.**” ss. 160-161

“Ölçü, denge, tasarruf, başkalarının hakkına saygı, bu çeşitten incelikli özellikler üzerine kurulu o yaşama biçimi altmış yıl öncesinin genç insanlarını mutlu kılmış mıydı? Elliler, altmışlar gözümün önüne geliyor.

Ellilerde çok küçüğüm, bununla birlikte hayli mutsuz bir ana-baba hatırlarım. Altmışlarda mutsuzluk kemirgen bir hal almış, bütün hayatımıza sıçramıştır. Geçim sorunları baş göstermiştir. Annem, handiyse, hiç makyaj yapmaz olmuş; babamın eski giysileri mahalle terzisinde benim için küçültülüyor.

Üstüme oturtulamamış bu giysiler Galatasaray Lisesi'nde varlıklı çocukların alay konusu olmuştur. Ne kadar utanırdım, ne kadar üzül müştüm! **Bugün yine üzülüyorum:** Giysilere değil; annemle babamın, o kuşak insanların Türkiye için özverisine.

Üzölmek ve delicesine özlemek!” s. 161

çorap / ayakkabı

Cennet'in Çocukları (Bacheha-ye Aseman) - Majid Majidi

ayakkabı

Children of Heaven

Original title: Bacheha-Ye aseman
1997 · PG · 1h 29m

IMDb RATING

★ 8.2/10
75K

AWARD WINNER!
Chicago Film Festival · Houston Film Festival · Singapore Film Festival

"One Of The Year's
Genuine Crowd Pleasers!"
-Chicago Tribune

"★★★★!"
-New York Post

CHILDREN
OF HEAVEN

A Little Secret... Their Biggest Adventure!

Play trailer 1:16

Top rated movie #176

Nominated for 1 Oscar 13 wins & 5 nominations total >

<https://www.imdb.com/title/tt0118849/>

Özet

Cennetin Çocukları, kız kardeşinin ayakkabılarını kaybeden bir çocuğunun onları bulmak için verdiği mücadeleyi ele alıyor. İran sinemasının dikkat çekici yönetmenlerinden Majid Majidi'nin eserinde, yoksul bir aileye sahip iki kardeşin **aynı çift ayakkabıyı paylaşmasının** öyküsü anlatılıyor. Film, 1999 yılı En İyi Yabancı Film Oscar'ı ve Montreal Film Festivali Fipresci ve Kiliseler Birliği Jüri ödülleri'nin sahibi.

<https://www.beyazperde.com/filmler/film-143441/>

Hem puanı yüksek hem de bayağı ödülü olan bir film. Ağlatan sahneleri olduğu için ya da okul bahçesinde çocukların giydiği (belki de farklı farklı coğrafyalardan gelen) ayakkabıları tek tek gösterdiği için ödül almamıştır.

Muhtemelen metaforik olarak anlatılmaya, işaret edilmeye çalışılan bir şeyler vardır.

Neler var - 1

s.1

- başlık

- kitaplar

- anahtar kelimeler

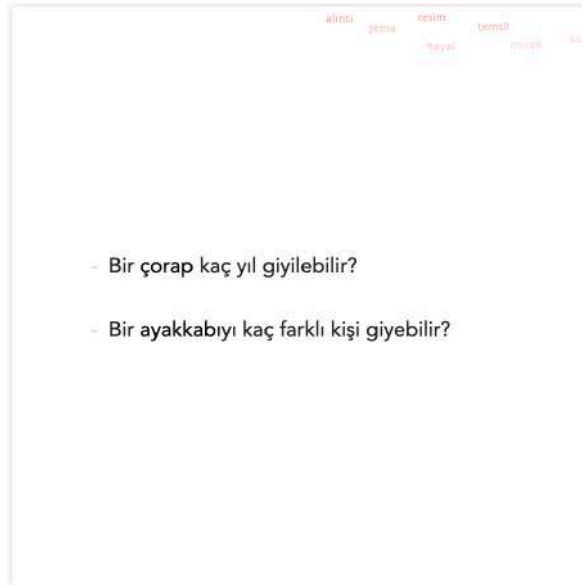
~ konu

- ▶ Tasarrufu hatırlatan bir kitap ve sahiden zor olan şartları bize gösteren/hatırlatan bir film.

s.2

- öne çıkan

alıntı
şema
resim
hayal
mizah
temsil
sual

- ▶ İçerik hakkında ipucu veren, önden düşünmemizi sağlayabilecek sorular

Neler var - 2

ss.3-5

çorap

Yıldızlar Altında İstanbul - Selim İleri

"Niye boyanırdı gömlekler, giysiler, hattâ pardösüler, diyor. Yani zaman, renklerin acılması... **Yenisini alınamaz** zaman daha...

Annemin diğer konusunda **çorap yumurtası** dundu. Sözlüğe baktım, bulamadım. **Ahşaptan bir yumurtaydı.**

Çorap yumurtası bana hem hüznü verir hem de bir yar getirik, annelerin sözlerini:

Tabağında kaç piriñç tanesi bırakırsan, o kadar piriñç ö

Son lokmanı yemezsen, Tanrı sana danılır. O ekmeğiki bu

Yıldızlar Altında İstanbul - Selim İleri

tasarruf

"1938'in Yıldız dergisinin "Sontesrin" sayısında:

Bir de "Şık Adam" yazısı var. Terzi S. Memduh kaleme almış. Önce **"tasarruf zihniyeti"**ne sesleniliyor. Üst başlığı iğne şu satırlar oluşturuyor:

"Şık adam muhakkak zengin adam değildir. Öyle olsaydı bütün zenginlerin yık olması icap ederdirdi. Hayır, şık adam bilgili adamdır. Ne giyeceğini bilmesi lazımdır."¹⁴ -¹⁵

"Tasarruf zihniyeti o kadar egemen ki, "yeni bir elbise yaptırmak niyetinde olan bir bey" demiş, **Bugünün satışa yönelik kıskırtıcılığından henüz çok uzak Türkiye.**"¹⁶ -¹⁷

"**Ölçü, denge, tasarruf, başkalarının hakkına saygı**, bu çepitten incelikli özellikler üzerine kurulu o yaşama biçimi almış yıl öncesinin genç insanlarını mutlu kılmış mıydı? Elliler, altmışlar gözümün önüne geliyor.

Ellilerde çok küçüğüm, bununla birlikte hayli mutsuz bir ana-baba hatırlarım. Altmışlarda mutsuzluk kemirgen bir hal almış, bütün hayatımsız sıçramıştı. Geçim soruların baş göstermişti. Annem, handiyse, hiç makyaj yapmaz olmuş; babamın eski giysileri mahalle terzisinde benim için küçültülüyor.

Üstüne oturtulamamış bu giysiler Galatasaray Lisesi'nde varlıklı çocukların alay konusu olmuştu. Ne kadar utanırdım, ne kadar üzülüyordum! **Bugün yine üzülüyorum.** Giysilere değil; annemle babamın,

o kuşak insanlarının Türkiye için özverisine.

Üzölmek ve delicesine özlörmek!¹⁸ -¹⁹

ss.6-7

Cennet'in Çocukları (Bacheha-ye Aseman) - Majid Majidi

ayakkabı

ayakkabı

Özet

Cennet'in Çocukları, kız kardeşinin ayakkabılarını kaybeden bir çocuğunun annesi ile birlikte için verdiği mücadeleyi de alıyor. İnanılmaz başarılı yönetmenlerinden Majid Majidi'nin eserinde, yoksul bir aileye sahip iki kardeşin ayakkabı mücadelesini anlatılıyor. Film, 1999 yıl Co-la Venezia Film Festivali ve Montreal Film Festivali Fipresci ve Ritueler Birliği Jüri ödüllerini almıştı.

s.8

Akla gelenler

Aci

Acı

« hallarını, rivayet sanılan hallarını »

Karasevdam Anadolium
Fikret Otyam

Zeytindağı
Falih Rıfki Atay

Hiroşima Sevgilim Hiroshima mon amour
Alain Resnais - 1959

Ne Söylesem Bir Eksik
Ahmet Oktay

Neler var

alıntı

şema

resim

temsil

hayal

mizah

sual

"Feride'm, şincik bulacağız epmek.. Tutele kendini.."

" Ahmed'imi gördün mü? "

" Hiroşima'nın çiçekten bir halıyla kaplandığını .. gördüm "

İçerikteki eserlerden dikkat çekici, belki de ağlatacak ifadeler

Kapaktaki ifadeler hangi eserlerden;

- ▶ "Feride'm, şincik bulacağız epmek.. Tutele kendini.."

Fikret Otyam'ın göçebelerle yaptığı röportajlar ile yazılan *Karasevdam Anadolu* kitabından. Çocuğuna ekmek bulmaya çalışan babanın söyledikleri (1970'ler civarında)

- ▶ "Ahmed'imi gördün mü?"

Falih Rifkı Atay'ın I. Dünya Savaşı sırasındaki anı ve izlenimlerinden oluşan *Zeytindağı* adlı kitabından. Ahmed'ini arayan bir annenin yakarması.

- ▶ " Hiroşima'nın çiçekten bir halıyla kaplandığını .. gördüm "

Hiroşima Sevgilim filminde atom bombasının atılmasından sonraki çekilen videolar gösterilirken, çocukları, çocukların 'hallarını' gösterirken yapılan diyalogdan bir parça. Sanki çocuklar korkmasın diye. Onlar kadar masum olan çiçeklerden bahsedilmeye başlanır birden. Nükleer bir patlamadan sonra solucanlar topraktan can çekişerek çıkmaya çalışıyorsa, çiçek de yetişemez olsa gerek.

Acı - Mizah - Metaforik/Mecazi

gülmeden veya alay etmeden önce

Bir önceki "çorap / ayakkabı" adlı içerikte bahsedilen 'Cennet'in Çocukları (1997 - Majid Majidi)' adlı filmdeki bazı sahneler, ağlatan bazı sahneler; ya da burada "bubaa epmek" diyen ve sonunda ölen Feride'nin söyledikleri, o coğrafyanın konuşma biçimi: bazılarımıza, belki çoğunlukla da gençlere komik gelebilir. Oralarda yaşananlar, o insanlar komik gelebilir. Bu iyi veya kötü bir şey olmanın da ötesinde, ne ile 'beslediğimiz' veya ne ile 'beslendiğimiz' ile alakalı.

Acı çeken/Acı çekmek gülünç, komik olamaz. Elbette sebepler görelidir. Ama insanların acı çekmesi komik olamaz.

Kimi zaman acı ve gülmek, acı ve mizah arasında ilişki olabilir. Başa çıkamadığımız, bize fiziksel olarak belki de daha ağır olanı, ömür boyu sürecektir psikolojik olarak zarar veren durumlarda; karşı tarafın yöntemlerini uygulayamıyorsak; onlar gibi olamıyorsak; hayatta kalabilmenin, organizmanın yani kendi bütünlüğümüzü koruyabilmenin tek yolu bazen sadece 'mizah' olabiliyor.

İşte acı ve mizah arasında, acı ve gülmek arasında böyle bir ilişki olabilir. Karşı taraf gibi alay etmek değil de; yaşatılan, yaşanan acıları mizahi bir şekilde algılamaya ya da anlatmaya çalışmak. Bütünlüğümüzü koruyabilmek için. Haksızlıklarla, kötülüklerle ve çirkinliklerle kendimizce başa çıkabilmek için.

Bunun için akla gelen ilk örnek 'Hayat Güzeldir (1997 - Roberto Benigni)' adlı film olabilir. Bu filmde burada da geçecek eserlerdeki gibi, savaş sırasında ya da belli bir ırka karşı uygulanan vahşet karşısında; baba olayları oğluna, belki hem de kendine, mizahi bir şekilde anlatmaya/yavaşatmaya çalışır. Çünkü yapabileceği başka hiçbir şey yoktur.

Acıyı anlatmanın bir diğer yöntemi de metaforik yani mecazi anlatım. 'Cennet'in Çocukları' adlı filmde de bu ara ara vardı. **Hiroşima Sevgilim** filminin ise belki tamamı metaforik/mecazi bir yapıda gibi.

Hiroşima Sevgilim filminden:

Bütün şehirler öfkeyle ayağa kalktı

Bu öfkenin hedefi ne

*Bu öfkenin hedefi **eşitsizlik ilkesi***

Bazı insanların diğer insanlara karşı kullandığı eşitsizlik ilkesi

Bazı ırkların diğer ırklara karşı kullandığı eşitsizlik ilkesi

Bazı sınıfların diğer sınıflara karşı kullandığı eşitsizlik ilkesi

Acı'yı duyumsatan; belki de tüm acı türlerinin nedenini de açıklayabilen "Hiroşima Sevgilim" filminden:

Sırasıyla üç eser:

Karasevdam Anadolu Fikret Otyam

Zeytindağı Falih Rıfki Atay

Ne Söylesem Bir Eksik Ahmet Oktay

Hiroşima Sevgilim Alain Resnais - 1959

Karasevdam Anadolu Fikret Otyam

- Fikret Otyam'ı, 'hallerini' anlatması için çağıran göçebeler
- Ali Yazıcı'nın Cumhurbaşkanı'na yazdığı yazı
- Toprak verilecek umuduyla yollara düşen Hüseyin ve kızı Feride

Fikret Otyam

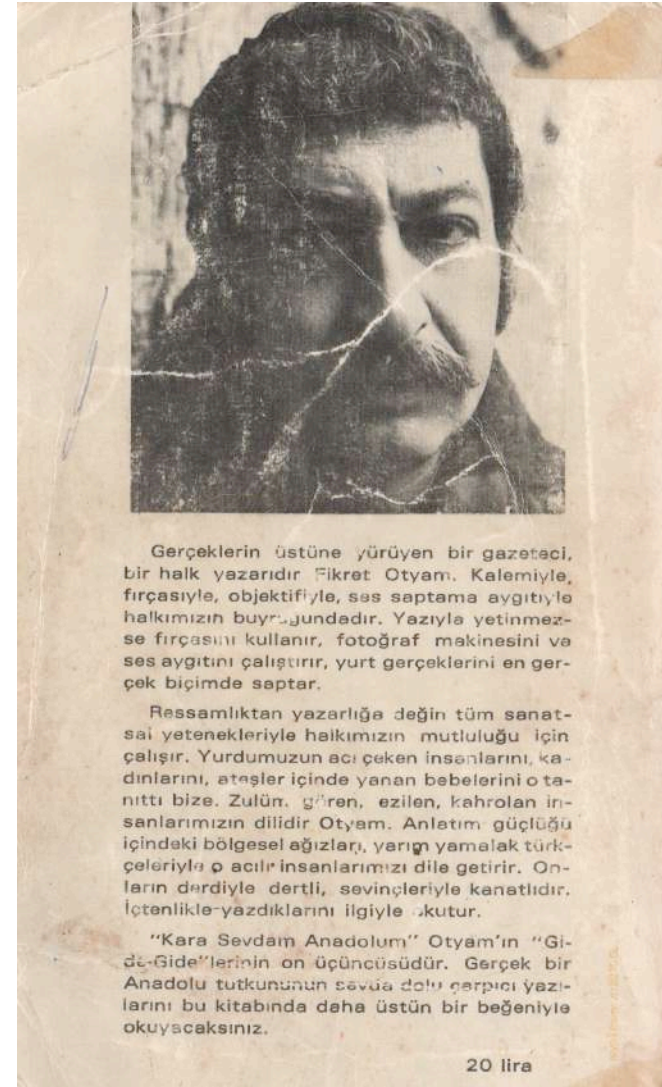
1 / 6

Resimlerinden iki örnek

Kitap arka kapağı

'ifadelerde yazım hatası mı var' şüphesine de cevap veren

Karasevdam Anadolu - Fikret Otyam

2 / 6

Ali Yazıcı -Fikret Otyam

“«DURMA GEL»

Bir yıl mı ne geçti aradan, mektup geleli, ardı ardına telgraflar geleli?. «Aşiret çadırları yükledi bekliyoruz durma gel».

Sonunda «1500 aile adına temsilci Ali Yazıcı» geldi Ankara'ya!. Çantasında dosyalar, dosyalar.. «Halimiz rezilliktir, gel bizim oraya gör halimizi...»

Daha mı eskimesin, çilekeş çizmelerin tabanları çıktı, yazıları ben yazdım, o, yolların çilesini çekti.. Aksaray.. Konya.. Mut, Sartavul yaylası.. Mersin.. Adana.. Gaziantep, Azaz'ın katmerleri Kilis çıkışlı, yapımlı.. Urfa.. Urfa'da «Acavit»i dinleyen toprağa hasretler.. Ceylanpınar.. Harran ovasını altı ayda ikinci kez dolanış, Deli Fişek Bekir'in dostluğu Harran gibi sıcak.. Diyarbakır.. Tatvan.. Muş.. Bingöl..” ss. 15-16

Karasevdam Anadolu - Fikret Otyam

3 / 6

Ali Yazıcı –Fikret Otyam

“Uyuştu bacaklarım, çektim dizginini atın, atladım yere.. Yürü doğan güne karşı.. İki saat mi, üç saat mi, dört mü?

Varınca ilk obaya, kara kıl çadırlara, minder üstüne minder, çalkalanmış ayranlar, ürüyen itler, dostça bakan gözler, yadırgıyla değil... Bir yıldır bekledikleri «umut» varmıştır ilk obaya!. Yazacak «**hallarını, rivayet sanılan hallarını**», yazacak da, hükümet okuyacak da «toprak» verecek «Hükümet..» Ama bilmiyorlar ki bunları yapacak «Hökümet tunne..» Yok.. ” ss. 17-18

“Rahat oturuyordum oysa, dalıma iki minder daha yerleştirdi Ali..

«... Sayın Cumhurbaşkanım, Biz göçebeler de madem ki bu vatanın evlâtlarıyız, madem ki tarımla uğraşıyoruz, bu vatanda bize de ekilecek toprak verilsin.. Göçebe oluşumuz sadece üretim seviyemizin düşüklüğü dolayısıyla ekonomik yönden güçsüzlüğümüz yağ peynir tüccarları, yayla sahipleri tarafından sömürülmemiz sonucunu doğurmakta, sosyal yaşantımızı da etkiler, sadece kışı yazı çadırlarda geçirmekte kalmayız, sosyal yaşantımızın en acı yanı, göçebe olduğumuz için çocuklarımızı okula gönderemeyişimizdir. Bizler genellikle okuma yazmayı asker ocağında öğreniriz. Kimbilir, belki okumamıza gerek yok? Bizler de okursak bu memlekette kim çobanlık yapacak, kim sürü üretecek? Beyin oğlu bey, hizmetkârın oğlu hizmetkâr olur...»” s. 19

Karasevdam Anadolu - Fikret Otyam

4 / 6

H. Öz - kızı Feride

“GÂVURUN GÖLÜ

(...)

1962 yılının mart ayı yağmurla geldi. Malatya ve Adıyaman illerine bağlı bazı köylerde topraksız insanlar, geceleri odalarda toplanıp Gâvur gölü yöresinden gelen habercilerin anlattıklarını heyecan ve özlemle dinliyorlardı. Aynı anda Maraş'ın Elbistan ilçesine bağlı Tapkıran köyünde de insanlar hane hane toplanıp Maraş'ın Gâvur gölü habercilerini suskunluk içinde izliyorlardı.. ” s. 98

“Her yerden

«Hokümatın, hazinenin Gâvur gölünde boş toprağı var imiş.. Hokümat topraksızlara bu bereketli topraklardan dağıtıyormuş..» haberi yağmurla, karla, kara bulutlarla tüm güney ve güneydoğu göklerinden köylere iniyor, hane hane dolaşiyor, bunları duyan, hane hane başkalarına duyuruyordu.. «İnsan sürüsü» dağlar bayırlar aşırıp Maraş'ın Gâvur gölüne doğru yola çıkıyordu hane hane.. Hane hane..

(...)

Bu yazılar

Bu yazılar, o anda bu insan selinin içinde olan, kendi deyimiyle «bir takım» insanın göçünü anlatır.” s. 99

Karasevdam Anadolium - Fikret Otyam

5 / 6

H. Öz - kızı Feride

“«Bir takım» göçücülerden Hüseyin Öz sözü aldı.. O isyankâr, o makas değmemiş bıyığını dişleyip duruyordu.. Çıt çıkmıyordu odada..

«Sen anlat Hüseyin» dedim... «Şimdi sen anlat..»

«Anadayım can...»

Hırıltı gibi gibi çıktı ilk lâfı..

«Yağmur durmuyordu.. Yalnız, yağmur olsa eyi.. Çeviriveriyordu bazen kara, sulu sepkene.. Cıbil cıbil oldu her yanımız.. İbraam'ın dediğı gibi bir tek ipliğimiz kuru kalmadı. Unumuz munumuz çoktan bitmişti.. Çobanlardan azık istiyorduk, bölüşüyorduk.. Kime yeter? Kime ne fayda? Feride'm, dört yaşındaki bebem, anası Gülizar'ın kucağında.. Yavrının, dabanları şişik!. Yürüyemez oldu acından.. Vınlayıp durur!.

Bubaaaa.... Bubaaa

Vınlayıp durur, bubaa bubaaa epmek! deyi. Epmek bubaaa.. Bubaa epmek.. Epmek ya!. Nirden bulacan epmeğı?. Olsa yavrımdan mı saklan efendi? Feride'm benim bebem, benim canımın bi parçası.. Feride'm ağlayıp durur.. Bubaa epmek.. Nörün dağ başında?..” s.102

Karasevdam Anadolu - Fikret Otyam

6 / 6

H. Öz - kızı Feride

“(Ha can dedim, ha can.. Feride'm, şincik bulacağız epmek.. Tutele kendini yavru.. Tutele kendini.. Tut yavru tut. Şincik epmek bulacağım sana.. Hemi de şaar epmeği.. Pamuklar gibi.. Tutele yavru, tutele!.)

Yavru bu, ne anlar lâftan?

Yavru bu.. Yavru.. Ne annar lâftan?. Yavru dediğin bir süt kuzusu. Gözünde fer kalmadı yavrının.. Tut Feride'm dedim, tut yavru kendini, şincik varacaz bir yere.. Şaar epmeği olmazsa şepit epmeği bulacam bebeme.. Dürümler yapacam içi pendirli, ballı.. Tut Feride'm, tut yavrım.. Tut kendini...

Bi de baktık ki!..

Feride'm tuttu kendini.. Vınladı, inledi tuttu kendini.. Yağmur, sulu kar durmaz efendi!. Hiç durmaz.. Çamur diz boyu.. Bastık mı yere, ayağımız orada kalacak!. Çekmeye derman mı kaldı? Uyudu Feride'm uyudu.. Uyudu Feride'm uyudu.. Bir daha da uyanmadı!..

Begere köyü

Yarım saat sonra Begere köyüne geldik. Epmek bulduk.. Köylüler acıdılar halımıza.. Acıdılar da şepit epmeği verdiler.. Pendir verdiler.. Verdiler de Feride'm yiyemedi.. Ölmüştü de!..

Oturur gimiydi Tıpkı oturur gimiydi anası Gülizar'm kucağında.. Oturur gimiydi.. Anasının kucağındaydı.. Uyuyor gimiydi, yağmurun altında.. Sonra buz gimi kesildi.

Kalk kuzum kalk (...) » ss. 103-104

Zeytindağı Falih Rıfki Atay

Ne Söylesem Bir Eksik Ahmet Oktay

- Ahmet Oktay'ın Fatih Rıfki Atay ile ilgili yazdıkları ve Zeytindağı adlı kitabından, bir annenin yakarmasını yazan alıntılar.
- Zeytindağı kitabından ilgili bölümün tamamı (yeni basımından); kitap hakkında kısa bilgi ve arka kapak fotoğrafı

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

“Falih Rıfkı, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkım günlerini, Milli Mücadele'nin ölüm-kalım savaşını ve Cumhuriyetin kuruluş sancılarını yaşadı. Tıpkı Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi. Yazılarının art-alanını yakın tarihimizin bu olguları kaplamaktadır. İstanbul'la, başka bir söyleşle Türk aydınlarıyla Türk halkı arasındaki, belki bugün de kapatılamamış olan uzaklığı ilk görenlerden biridir Atay. Bu kopukluk temasını sık sık yinelemiştir.

Ordunun Kanal Savaşındaki bozgununun ardından şöyle yazmaktadır **Zeytindağı**'nda:

"Artık yalnız Anadolu'yu ve İstanbul'u düşünüyorduk. İmparatorluğa, onun bütün rüyalarına ve hayallerine Allahısmarladık...

"Zeytindağı'nın çamları arasından, güneşi hiç sönmeyecek, hiç akşam gölgesi görmeyecek gibi bakan Lût çukuru, şimdi bütün İmparatorluğu içine çeken bir mezar gibi, genişleyip derinleşiyor."

Bozgunun ardından trenle yurda dönerken, halkın çaresizliğini, umarsızlığını, kendi umarsızlığını da yansıtır biçimde şöyle betimliyor Falih Rıfkı:

"Anadolu hepimize hınç, şüphe ve emniyetsizlikle bakıyor. Yüzbinlerce çocuğunu memesinden sökerek alıp götürdüğümüz bu anaya, şimdi kendimizi ve pişmanlığımızı getiriyoruz. İstasyonda bir kadın durmuş, gelene geçene." ss. 122-123

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

“ Benim Ahmet'i gördünüz mü, diyor.

Ahmed'ini buz mu kum mu, su mu, skoprit yarası mı, tifüs biti mi yedi? Eğer hepsinden kurtulmuşsa Ahmed'ini görersen, ona da soracaksın:

"Ahmed'imi gördün mü?

"Hayır... Hiçbirimiz Ahmed'ini görmedik. Fakat Ahmed'in her şeyi gördü; Allah'ın Muhammed'e bile anlatamadığı cehennemi gördü.

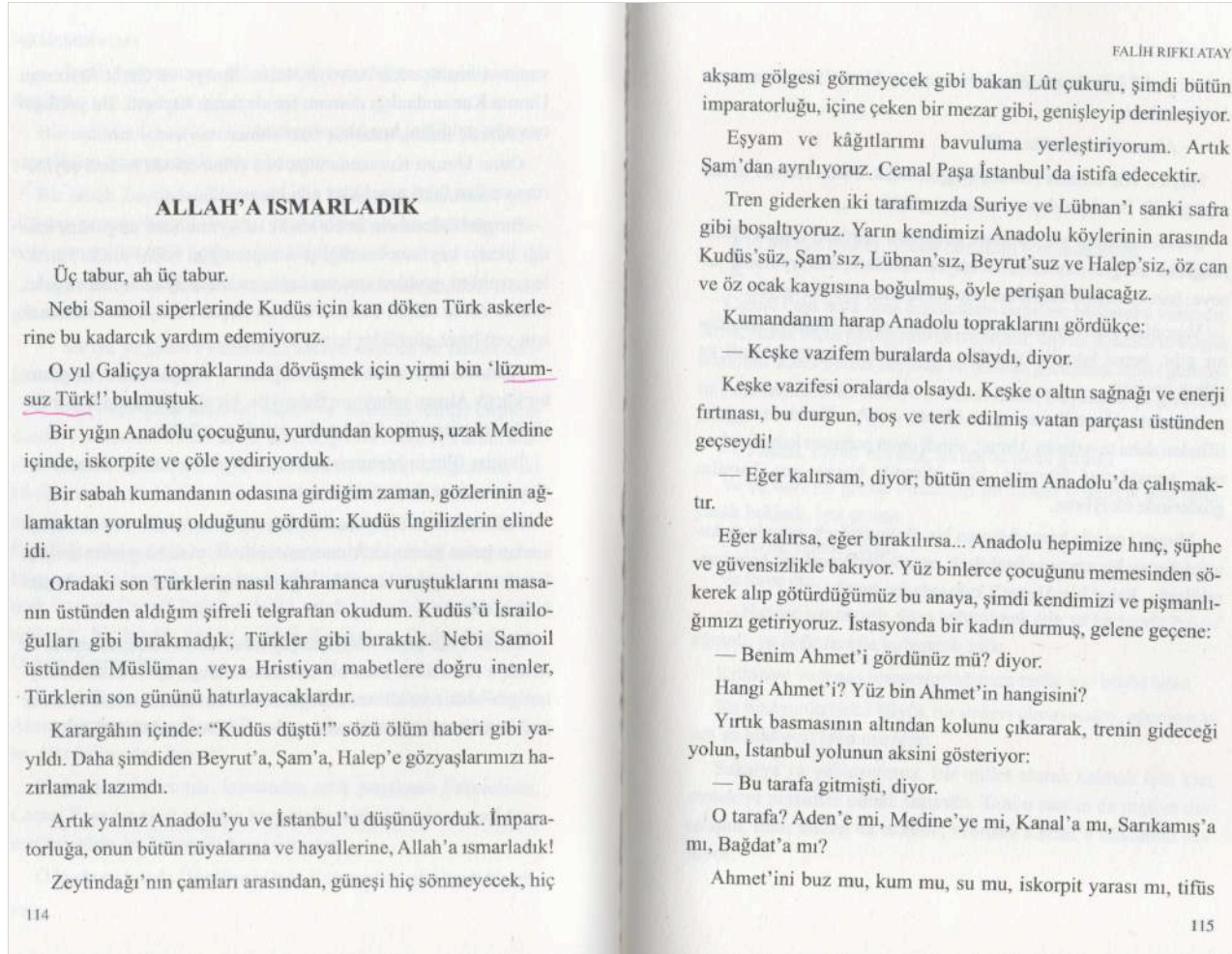
"Şimdi Anadolu'ya; Batı'dan, Doğu'dan, sağdan, soldan bütün rüzgârlar bozgun haykırışarak esiyor. Anadolu; demiryoluna, şoseye, han ve çeşme başlarına inip çömelmiş, oğlunu arıyor.

"Vagonlar, arabalar, kamyonlar, hepsi, ondan, Anadolu'dan utanır gibi, hepsi İstanbul'a doğru, perdelerini kapamış, muşambalarını indirmiş, lâmbalarını söndürmüştü, gizli ve çabuk geçiyor.

"Ahmed'i ne için harcadığımızı bir söyleyebilsek, onunla ne kazandığımızı bu anaya anlatabilsek, onu övündürecek bir haber verebilsek... Fakat biz Ahmed'i kumarda kaybettik."

İyi yazı, edebiyat, bize tarihi geri verir. Acıları yeniden duyumsatır. Anımsama bizi bir iç hesaplaşmaya doğru sürükler. Falih Rıfkı artık okunan bir yazar değil. Biliyorum. Ama bunu hak etmediğini de biliyorum. Genç kuşakların o yazıyı bulmaları gerektiğine inanıyorum.” ss. 123-124

Zeytindağı - Falih Rifki Atay

ALLAH'A ISMARLADIK

Üç tabur, ah üç tabur.

Nebi Samoil siperlerinde Kudüs için kan döken Türk askerlerine bu kadcarcık yardım edemiyoruz.

O yıl Galiçya topraklarında dövüşmek için yirmi bin 'lüzumsuz Türk!' bulmuştuk.

Bir yığın Anadolu çocuğunu, yurdundan kopmuş, uzak Medine içinde, iskorpite ve çöle yediriyorduk.

Bir sabah kumandanın odasına girdiğim zaman, gözlerinin ağlamaktan yorulmuş olduğunu gördüm: Kudüs İngilizlerin elinde idi.

Oradaki son Türklerin nasıl kahramanca vuruştıklarını masanın üstünden aldığım şifreli telgraftan okudum. Kudüs'ü İsrailoğulları gibi bırakmadık; Türkler gibi bıraktık. Nebi Samoil üstünden Müslüman veya Hristiyan mabetlere doğru inenler, Türklerin son gününü hatırlayacaklardı.

Karargâhın içinde: "Kudüs düştü!" sözü ölüm haberi gibi yayıldı. Daha şimdiden Beyrut'a, Şam'a, Halep'e gözyaşlarımızı hazırlamak lazımdı.

Artık yalnız Anadolu'yu ve İstanbul'u düşünüyorduk. İmparatorluğa, onun bütün rüyalarına ve hayallerine, Allah'a ismarladık!

Zeytindağı'nın çamları arasından, güneşi hiç sönmeyecek, hiç

114

FALİH RİFKİ ATAY

akşam gölgesi görmeyecek gibi bakan Lût çukuru, şimdi bütün imparatorluğu, içine çeken bir mezar gibi, genişleyip derinleşiyor.

Eşyam ve kâğıtlarımı bavuluma yerleştiriyorum. Artık Şam'dan ayrılıyoruz. Cemal Paşa İstanbul'da istifa edecektir.

Tren giderken iki tarafımızda Suriye ve Lübnan'ı sanki safra gibi boşaltıyoruz. Yarın kendimizi Anadolu köylerinin arasında Kudüs'süz, Şam'sız, Lübnan'sız, Beyrut'suz ve Halep'siz, öz can ve öz ocak kaygısına boğulmuş, öyle perişan bulacağız.

Kumandanım harap Anadolu topraklarını gördükçe:

— Keşke vazifem buralarda olsaydı, diyor.

Keşke vazifesi oralarda olsaydı. Keşke o altın sağnağı ve enerji fırtınası, bu durgun, boş ve terk edilmiş vatan parçası üstünden geçseydi!

— Eğer kalırsam, diyor; bütün emelim Anadolu'da çalışmaktır.

Eğer kalırsa, eğer bırakılırsa... Anadolu hepimize hınç, şüphe ve güvensizlikle bakıyor. Yüz binlerce çocuğunu memesinden sökerek alıp götürdüğümüz bu anaya, şimdi kendimizi ve pişmanlığımızı getiriyoruz. İstasyonda bir kadın durmuş, gelene geçene:

— Benim Ahmet'i gördünüz mü? diyor.

Hangi Ahmet'i? Yüz bin Ahmet'in hangisini?

Yırtık basmasının altından kolunu çıkararak, trenin gideceği yolun, İstanbul yolunun aksini gösteriyor:

— Bu tarafa gitmişti, diyor.

O tarafa? Aden'e mi, Medine'ye mi, Kanal'a mı, Sarıkamış'a mı, Bağdat'a mı?

Ahmet'ini buz mu, kum mu, su mu, iskorpit yarası mı, tifüs

115

ZEYTINDAĞI

biti mi yedi? Eğer hepsinden kurtulmuşsa, Ahmet'ini görsen, ona da soracaksın

— Ahmet'imi gördün mü?

Hayır... Hiç birimiz Ahmet'ini görmedik. Fakat Ahmet'in her şeyi gördü. En alasından cehennemi gördü.

Şimdi Anadolu'ya, batıdan, doğudan, sağdan, soldan bütün rüzgârlar bozgun haykırmaya esiyor. Anadolu, demiryoluna, şoseye, han ve çeşme başlarına inip çömelmiş, oğlunu arıyor.

Vagonlar, arabalar, kamyonlar, hepsi, ondan, Anadolu'dan utanır gibi, hepsi İstanbul'a doğru, perdelerini kapamış, gizli ve çabuk geçiyor.

Anadolu Ahmet'ini soruyor. Ahmet, o daha dün bir kurşun istifinden daha ucuzlaşan Ahmet, şimdi onun pahasını kanadını kırmış, tırnaklarını büzmüş, bize dimdik bakan ana kartalın gözlerinde okuyoruz.

Ahmet'i ne için harcadığımızı bir söyleyebilirsek, onunla ne kazandığımızı bir anaya anlatabilsek, onu övündürecek bir haber verebilirsek... Fakat biz Ahmet'i kumarda kaybettik!

116

A. Oktay'ın kitabını okuduktan sonra merak ederken; tam da mağaza vitrininde görünce sonra okumak üzere satın aldığım bir kitap. Sadece önsöz ve bu sayfaları okudum, kitabı okumadım. A. Oktay'ın kitabında alıntılanan kısmın öncesini de görebilmeniz için bu sayfaları koydum.

Kitap hakkında ve arka kapağın fotoğrafı

4 / 4

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Zeytindağı, Falih Rifki Atay'ın yedek subay olarak katıldığı I. Dünya Savaşı anı ve izlenimlerinden oluşan ve Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşta içine düştüğü durumu ortaya koyan eseri.

Kitabın adı [[değiştir](#) | [kaynağı değiştir](#)]

Kitabın adı, Cemal Paşa'nın başında bulunduğu 4. Ordu Karargâhının yerleşik olduğu Kudüs'e yakın bir tepenin (*Zeytindağı*) isminden gelmektedir.

ZEYTİNDAĞI

Zeytindağı, insanın kanını donduran tarihi bir süreci, "bir imparatorluğun çöküşünü" o zamana göre en duru Türkçe ile karşımıza getiriyor. Kitapta Mehmetçik'in Yemen'de, Aden'de, Kanal'da, Gazze'de, Arap çöllerinde nasıl kırıldığını, yenilgiden sonra bir vagon dolusu "mecidiye altını" bile nasıl bıraktığımızı hayretler içerisinde okuyacaksınız.

Cemal Paşa'nın emir subayı olarak, o günlerde en yakınında olan Falih Rifki, **Zeytindağı** kitabıyla tarihimize bir ibret belgesi bırakırken, her biri bir destan olabilecek, askerlerin günlükleri ve âdeta kumar masasında kaybedilen Ahmetlerin, Mehmetlerin hikâyeleri tüylerinizi ürpertecek.

...

"Falih Rifki, Ortadoğu'nun kan ve barutunu gördü; Bahriye Nazırı ve Suriye-Filistin Umum Kumandanı Cemal Paşa'nın özel kalem subayıydı. Kendinden emin bir üslûpla bu dönemi ve yaşadıklarını "Zeytindağı"nda anlatır. İmparatorluğun yıkılışını kaleme aldığı, herkesin defalarca okuduğu Zeytindağı bu dönemin ve bu coğrafyadaki gözlemlerinin eseridir. Kitap, dönemin bir muhasebesiydi. Falih Rifki Atay'ın sürükleyici, zengin muhtevalı, zıt görünüm ve olaylara dayanarak tezlerini savunan bir üslûbu vardır.

Onu her zaman yaşatacak ve sevdirecek olan kitaplarının en birincisi "Zeytindağı"dır. Bu kitapta bir imparatorluğu, bir güneşin trajik batışını, keskin gözlemleri, realist ama hüznü bakışıyla anlatır."

Prof. Dr. İlber Ortaylı

"Bu kitabı okumak âdeta bir borçtur ve bir vazifedir."

Behçet Kemal Çağlar

"Falih Rifki'nin son eseri **Zeytindağı**, Cumhuriyet devri edebiyatının en büyük hadiselerinden birini teşkil etti. Falih Rifki'nin bize hatırlattığı devir, Türk milletinin geçirdiği ve geçirebileceği felaket devirlerinin en facialısı, en dehşetlisi ve ruha en çok bezginlik verenidir. Eğer, muharririn keskin ve yüksek zekâsı bu devir üstüne berrak bir aydınlık gibi aksetmemiş olsaydı, biz ona doğru başımızı çevirip tekrar bakmak arzu ve cesaretini kendimizde bulamayacaktık."

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

"**Zeytindağı**'ni seve seve okudum. Zaten başladıktan sonra bırakmak kabil değil. Bence bu yeni kitabında Falih Rifki'nin üslubu, öbür kitaplarından daha göz kamaştırıcıdır ve zannederseniz en güzel hâline vasil olmuştur. **Zeytindağı**, bugünkü Türkçe ile ne kadar kuvvetli anlatım yapılabileceğine sağlam bir delildir."

Nurullah Ataç

Hiroşima Sevgilim

Hiroshima mon amour

1959 - Alain Resnais

Hiroşima ve Nagasaki'ye atom bombası saldırısı, II. Dünya Savaşı'nın son aşamasında 6 Ağustos 1945^[2] Pazartesi^[3] saat 08.15'te Amerika Birleşik Devletleri'nin Uranyum-235 tipi atom bombası "Little Boy" (Küçük Oğlan) ile Hiroşima'ya ve 9 Ağustos 1945 (Amerikan kaydına göre 10.58'de, Japon kaydına göre saat 11.02'de), Plütonyum-239 tipi atom bombası "Fat Man" (Şişman Adam, resmî adıyla Mark III) ile Nagasaki'ye gerçekleştirdiği saldırı. Nagasaki'ye düzenlenen atom bombası saldırısı ile birlikte askerî tarihte gerçekleştirilen tek nükleer saldırıdır.^[4]

Vikipedi, özgür ansiklopedi

<https://www.imdb.com/title/tt0052893/>

Akla gelenler

Hiroşima Sevgilim

Hiroshima mon amour

1959 - Alain Resnais

- İlk sahne üzeri parlak küllerle kaplı, yataktaki vücutlarla başlıyor. Hiroşima'ya atılan atom bombası sonrasında yaşananlara gönderme olabilir.
- Kadın ve erkek yataktadır (Korkmayın sadece sırtları görünüyor). Filmin yatak sahnesi ile başlaması da acı'dır; ancak cinsellikle size bunları seyrettirebiliyor, hatırlatabiliyoruz'a işaret ediyor olabilir.
- Japon bir erkek ve Fransız bir kadın. Aslında evlidirler. Yani eşlerini aldatıyorlardır. Belki 'aldatma' veya 'aldanma' da bir şeylere işaret ediyor olabilir yani metaforik/mecazi bir anlamda olabilir.
- Film aşk filmi gibi olsa da öyle olmasa gerek. Hiroşima'ya atılan atom bombası sonrasına ait fotoğraflar, videolar var. Müze'den, anma törenlerinden sahneler var. Zaten filmin sonu da "Seni unuttum, Hiroşima" diye biter.
- Hem Fransız hem de Japon kültürleri, onların sinemaları, bize daha uzak olduğundan her şeyi anlamamız mümkün değil. Zaten doğal olan da bu. Zamanla, seyrettikçe, hayatı anladıkça, büyüdükçe biraz daha anlamaya başlarız.
- Filmdeki bazı diyalogları gelecek sayfalarda bulabilirsiniz. Kadın/Erkek diye belirtilmedi, zaten gerek de yok. Film izlediğinizde, o çok üzücü görüntüleri izlediğinizde, diyalogları vurguları ve susuşları ile birlikte dinlediğinizde bunu siz de fark edeceksiniz.

Hiroşima Sevgilim

Hiroshima mon amour

1959 - Alain Resnais

1/6

6:10 Hiroşima'daki barış meydanının sıcaklığını hissettim.

Barış meydanında sıcaklık 10000°C idi.

Biliyorum.

Barış meydanı üzerindeki güneşin ısıısını biliyorum. Bilmemem mümkünmü?
Otlardan azıcık belli oluyor.

Hayır, Hiroşima'da hiçbir şey görmedim, hiçbir şey.

(müze)
sahnesi) Maketler mümkün olduğunca asıllarına benzer şekilde yapılmıştı.

Filmelerde tamamıyla gerçektir.

(video)
(başlıyor) Son derece basit ama mükemmel görüntüler. Hiç sönmeyen bir yangın karşısında turistler ağlamakta başka ne yapabiliyordu.

Hiroşima üzerine göka kadere her zaman ağladım, daima.

Hiroşima Sevgilim

Hiroshima mon amour

1959 - Alain Resnais

2/6

Hayır, orada seni ağlatacak ne vardı ki:

Haber filmlerini seyrettim.
İkinci gün tarihi bir gündü
Onu ben uydurmadım.

O ikinci gün böcekler küllerin arasında
akmak için olanca güçleriyle gaba-
ladılar. Sakatlanmış köpeklerin resimleri
çekildi. Onları gördüm.

Haber filmlerini seyrettim. Birinci
gün, ikinci gün, üçüncü gün

Hayır, sen hiçbir şey görmedin.

15. günün filmlerini de gördüm.

Hiroşima'nın çiçekten bir halıyla
kaplandığını, her yerde acan peygamber
çiçeklerini, ..., ..., zambakları

Küller arasında daha önce çiçeklerde
hiç görmediğim bir canlılıkla fişkıran
çiçekleri.

Hiroşima Sevgilim

3/6

Hiroshima mon amour

1959 - Alain Resnais

Bütün bunları ben uydurmadım.

Hepsini sen uydurdun.

Hayır, tıpkı sevgi de olduğu gibi
gerçek görüntülerdi bunlar. Kesinlikle
unutulamayacak görüntüler. Hiroşimayla
beynime asla unutamayacağım
görüntüler kazandı.

Tıpkı sevgi de olduğu gibi.

Hiroşima Sevgilim

4/6

Hiroshima mon amour

1959 - Alain Resnais

10:50 Yiyecekler panik yaratıyor

Şehirdeki bütün yiyecekler otıldı.

Bütün şehirdeki yiyecekler gömüldü.

Bütün şehir öfkeyle ayağa kalktı.

Bütün şehirler öfkeyle ayağa kalktı.

Bu öfkenin hedefi ne

Bu öfkenin hedefi eşitsizlik ilkesi

Bazı insanların diğer insanlara karşı
kullandığı

Bazı ırkların diğer ırklara karşı
kullandığı eşitsizlik ilkesi

Bazı sınıfların diğer sınıflara karşı
kullandığı eşitsizlik ilkesi

Hiroşima Sevgilim

Hiroshima mon amour
1959 - Alain Resnais

5/6

18:12 Neden Hiroşima'daki her şeyi görmek istedim?

Günkü ilgileniyordum.

Kendime göre fikirlerim var.

Örneğin, ben görme sanatının öğrenilmesi gerektiğine inanıyorum.

20:00 Belki de insan bazen farkına varmadan rüya görüyordur.

21:20 Görüyorsun ya insanlar hep işlerine gelen şeyleri fark ediyorlar.

24:10 Sözüğü ettiğin şu film nasıl bir şey?

Barış ile ilgili

Hiroşima'da başka nasıl bir film çekilebilir ki,

Hiroşima Sevgilim

Hiroshima mon amour

1959 - Alain Resnais

6/6

30:40 Bu bir Fransız filmi mi?

Hayır, uluslararası bir film.

Barış hakkında.

Bitti mi?

Benim bölümlerim bitti.

Sadece kalabalık sahneler kaldı.

Sabun satmak için bile film yapıyorlarsa neden barış için de yapmasınlar.

Evet, haklısın. Ama Hiroşima'da barış konulu bir film hakkında şaka yapmayız biz.

1:29:15 Seni unuttum

Hiroşima

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

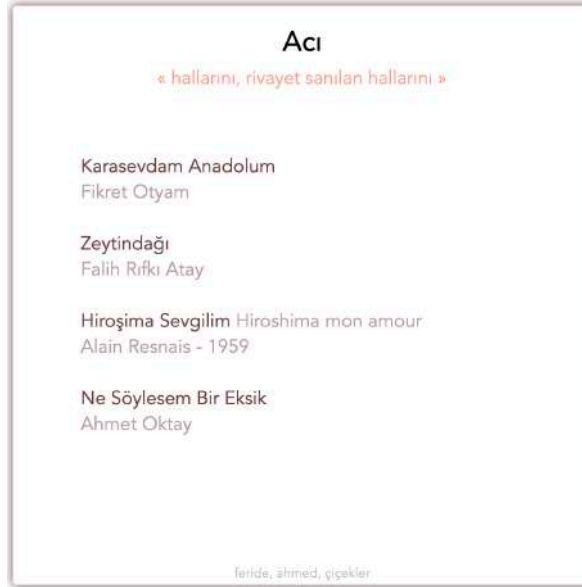
Neler var - 1

s.1

- başlık

- kitaplar

- anahtar kelimeler

~ konu

► Acı'yı anlatan üç şey, üç gerçek şey.

s.2

- öne çıkan

alıntı
şema
resim
hayal
temsil
mizah
sual

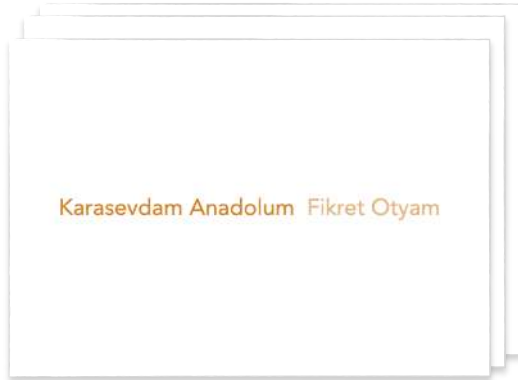
Başla dön

► İçerikteki eserlerden dikkat çekici, belki de ağlatacak ifadeler

Neler var - 2

ss.3-6 ▶ Acı ve ilgili bazı notlar/alıntılar

ss.7-13

- ▶ Fikret Otyam'ı, 'hallarını' anlatması için çağırın göçebeler
- ▶ Ali Yazıcı'nın Cumhurbaşkanı'na yazdığı yazı
- ▶ Toprak verilecek umuduyla yollara düşen Hüseyin ve kızı Feride

ss.14-18

- ▶ Ahmet Oktay'ın Fatih Rifki Atay ile ilgili yazdıkları ve Zeytindağı adlı kitabından verdiği alıntılar
- ▶ Zeytindağı kitabından ilgili bölümün tamamı. Kitap hakkında kısa bilgi ve arka kapak fotoğrafı

ss.19-26

- ▶ Film hakkında kısa açıklama ve bazı diyaloglar

sanatları ayarlama enstitüsü

sanatları ayarlama enstitüsü

Don Kişot'tan Bugüne Roman
Jale Parla

Sanat ve İnanç /1

MSGSÜ

Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi
Sempozyum Bildirileri

Neler var

ayarlamaya/popülizme/sansüre kurban olan sanat

alıntı şema resim temsil
hayal mizah sual

1951 yılında Türk Sanat Tarihi Enstitüsü kuruluş toplantısı; (Oturular soldan sağa) Müdür Zeki İzer, Müdür Muavini Ramiz Tezel, Müdür Muavini Kerim Sillivri, Emin Barın, Celal Esat Ayaktakiler soldan sağa) Rikkat Kunt, Nurullah Berk, Nejat Diyarbekirli, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Şahin Rıza Kırkpınar, Gülderen Dinç.

Rıfki Melül Meriç'in anısına adanan sempozyum bildirilerinin yayınlandığı
Sanat ve İnanç adlı kitaptan, kendisinin de olduğu fotoğraf

Don Kişot'tan Bugüne Roman

Jale Parla

- Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* adlı kitabı hakkındaki kısımlardan bir alıntı

Don Kişot'tan Bugüne Roman - Jale Parla

“Tanpınar *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*'nde gene yaşam-sanat-anlatı-zaman ilişkisine döner. Bu romanda anlatı , "saat ayarı" teması çerçevesinde gelişir. Halit Ayarcı'nın saatleri ayarlama enstitüsünü şarlatanca bir toplum mühendisliğinin hicvi olarak gören eleştirmenlere karşı çıkan Oğuzertem, bu romanın Tanpınar'ın diğer romanlarından farklı olmadığını, hatta *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*'nün ancak *Mahur Beste* metninin anahtar sembolleriyle okunabileceğini ve Hayri İrdal'ı sunan dilin Behçet Bey'i sunan dille benzerliğini gösterir.⁶⁷

Romanın son bölümü Hayri İrdal'ın saatleri ayarlama enstitüsü için yapılacak bir binanın mimari projesini çizmesiyle ilgilidir. Bu bölüm yaşamın kurmacayı izlediği abes olayların bir devamı gibi görünmekle birlikte, birdenbire, Halit Ayarcı ile Hayri İrdal ilişkisi yeni bir boyut kazanır. Çünkü "saat" sözcüğü, burada **bir harf noksanıyla**, ama son derece kasıtlı bir biçimde 'sanat' sözcüğünü çağrıştırmak üzere kullanılır.” ss. 301-302

Sanat ve İnanç /1 Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi

- Bildiri kitabının Sunuş, İki Söz Arasında, Önsöz kısımlarından alıntılar
- Rıfkı Melûl Meriç'in çalışmalarından bir örnek

Sanat ve İnanç /1 - Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MSGSÜ)

1 / 4

“

SUNUŞ

(…)

Bu sempozyumun bildirileri, 1951 yılında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi bünyesinde faaliyete başlayan Türk Sanatı Tarihi Enstitüsünün kurucuları arasında yer alan, Türk Sanatı ve Tarihi alanlarında arşiv belgelerini değerlendiren çalışmalarıyla tanınmış bilim adamı Rıfki Melûl Meriç'in anısına adanmıştır.

(…)

Prof. Dr. İsmet Vildan Alptekin

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Rektörü

” s. 7

Sanat ve İnanç /1 - Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MSGGSÜ)

2 / 4

“

İKİ SÖZ ARASINDA

(...)

Yayın etkinliğimizin bu kitaptaki özel önceliği ise "Sanat ve İnanç" gibi iki büyülü kavram üzerinde üretilmiş bir dizi araştırmayı, ülkemizdeki bilim ve sanat çevrelerinin ilgi ve eleştirisine sunmaktır. Bu kitap yalnızca bir araştırmacının görüş, düşünce ve kalem emeğinin ürünü olmayıp 60 araştırmacı-yazarın, bildiri-makale formatındaki çalışmasının sonuçlarını sergilemektedir. 2000 yılında Merkezimizce gerçekleştirilmiş bir sempozyumda bildiri olarak sunulmuş ve bazıları sonradan geliştirilmiş olan bu makalelerin tümündeki görüş, düşünce ve araştırma yöntemlerini, kurum yada bireysel olarak, olduğu gibi benimsediğimizi söylememiz elbette mümkün değildir. Ancak, nedenleri akliselim sahiplerince çok iyi bilinen, **popülizme kurban edilmiş***, **medya destekli bir kültür ortamını aşarak** gerçekleştirilen bu türden araştırmaların yapılmasını ve yayımlanmasını akademik çok sesliliğin ölçüsü saydığımızı ve içtenlikle savunduğumuzu da özellikle belirtmek isterim.

(...)

Prof. Dr. Zeki Sönmez

Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve
Araştırma Merkezi Müdürü

” s. 8

* Cümlelerin bu kısmı kapak sayfasındaki anahtar ifadeye esin kaynağı olmuştur.

Sanat ve İnanç /1 - Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MSGGSÜ)

3 / 4

“

ÖNSÖZ

Sanat ve inanç, ikisi de insana değgin, ikisi de insan düşünce ve duyarlılığının ürünleridir. İnanç, bilgi dışı bir alanın ürünüdür, bilginin bittiği yerde başlar. Sanat ise insanla nesnel gerçeklik arasında kurulan estetik ilişki olarak tanımlanmaktadır.

değgin: ilişkin, üstüne ait, dair.

(...)

13-15 Kasım 2000 tarihleri arasında Üniversitemizde gerçekleştirilen sempozyumda üniversite ve kültür kurumlarının temsilcileri bildirileriyle katılmıştır. Üç gün süresince iki sekiyon halinde yürütülen ve büyük ilgiyle izlenen sempozyumda 'Sanat' ve 'İnanç' ilişkisi ele alınarak çeşitli yönleriyle irdelenmiştir.

(...)

Üniversitemiz Rektörlüğüne bağlı Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünün ortaklaşa düzenledikleri Sanat ve İnanç Sempozyumu, zengin kültür birikimine sahip olan Türk Sanatı Tarihinin değerli hocası Rifkı Melûl Meriç'in anısına adanmıştır. Sunulan bildirilerden yayın kurulumuza teslim edilenler bu kitapta toplanmış bulunmaktadır.

(...)

Prof. Dr. Semra Germaner

» s. 9

Sanat ve İnanç /1 - Türk Sanatı Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MSGGSÜ)

4 / 4

“

RIFKI MELÛL MERİÇ'İN HAYATI VE ESERLERİ

(...)

2.3 Nedim'in Bir Terkibibendi¹¹

Rıfkı Melûl Meriç bu yazısında, Topkapı Sarayı'nda evraklar sınıflandırılırken bulduğu divan şairi Nedim'in bilinmeyen bir şiirinin metnini yayımlar. Meriç, bu şiirin Nedim'in divanında yer almamasının sebebi olarak, ahlâk kurallarından uzakta yazdığı şiirlerin ilk örneklerinden olduğu için beğenmemiş olması ihtimali üzerinde durur. Bu terkibibendin yer aldığı kâğıdın özelliklerini de belirten Meriç, daha sonra toplam 50 mısradan oluşan (8 mısralı kendi arasında kafiyeli bentlerle 2 mısralı yine birbiriyle kafiyeli beyitler) terkibibendin metnini verir.” s. 16

terkibibent, -di : Divan edebiyatında uyakları başka başka olan birkaç bentten oluşan ve her bendin sonunda kafiyeleri aynı birer beyti bulunan manzume biçimi.

'Saatleri Ayarlama Enstitüsü' kitabını okumasam da yıllar önce, 1998 yılı civarında İTÜ öğrencilerinin sahnelediği bir oyunda konuyu biraz görmüştüm. Her zaman devam etse bile, o yıllarda daha da hudutsuz bir cahillik ile (10 yaşındaki bir çocuğun ortalama olarak okuduğu kitap kadar bile, kitap okumamış biri olarak) seyretsem de; amatör oyuncular olmalarına çok genç olmalarına rağmen çok çok iyi bir oyun sergilediklerini hatırlıyorum. Hatta baş rolü bir kadın oyuncu oynadı. Uygun erkek oyuncu olmadığından mı; yoksa roman/eser gibi absürt/metaforik/ ... bir renk mi vermek istediler bilemiyorum.

Aynı ilk oynanmaya başladığı sıralarda seyrettiğim 'Testosteron' ve 'Profesyonel' oyunları gibi. Hikaye, sahne arkası, oyuncular ... güzel bir bütün oluşturduğunda insanın yıllarca unutmadığı anlar olarak hafızasında kalıyor. 7 erkeğin oynadığı bir oyun sıkıcı mı olur derken; insanların dudaklarını gerçekten kanattığı gerçek-oyun ayrımının bazen bulanıklaştığı sahneleri şaşırarak; veya yıllarca yıllarca kesintisiz sahnelenmesine rağmen biletleri yine de hemen tükenen bir oyunu severek seyredebiliyorsunuz.

*Sanatları ayarlamadan ya da en azından tüm insanlığın ortak çıkarına göre az çok ayarlayarak ortaya koysak. Gerçi **sanat** ve **ayarlamak** kelimeleri, her türlü ifade veya cümlede de **birbirine yakışmıyor** gibi.*

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

Neler var - 1

s.1

- başlık

- kitaplar

- anahtar kelimeler

~ konu

- ▶ 'Saatleri Ayarlama Enstitüsü' kitabının; Jale Parla'nın açıklaması ile 'Sanatları Ayarlama Enstitüsü' adını aldığını düşünmek
- ▶ Benzer fikirler verebilecek, düşünmemizi sağlayabilecek sanat ile ilgili bir diğer kitaptan alıntılar

s.2

- öne çıkan

alıntı

şema

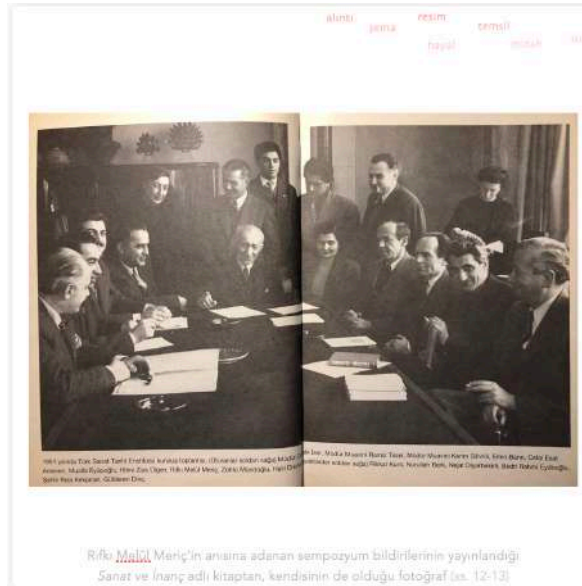
resim

hayal

temsil

mizah

sual

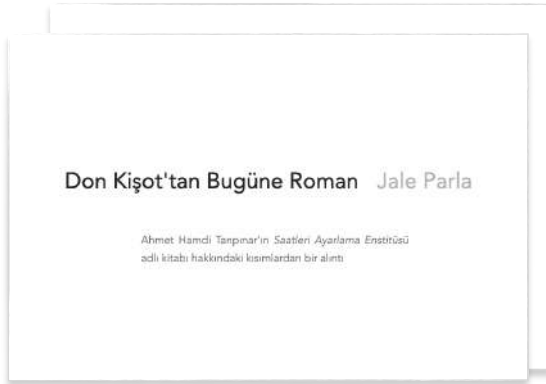

Başla dön

- ▶ Rıfkı Melûl Meriç'in anısına adanan sempozyum bildirilerinin yayınlandığı *Sanat ve İnanç* adlı kitaptan, kendisinin de olduğu fotoğraf (ss. 12-13)

Neler var - 2

ss.3-4

- ▶ Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü adlı kitabı hakkındaki kısımlardan bir alıntı

ss.5-9

- ▶ Bildiri kitabının Sunuş, İki Söz Arasında, Önsöz kısımlarından alıntılar
- ▶ Rıfkı Melûl Meriç'in çalışmalarından bir örnek

s.10

Akla gelenler

basit

basit

kemik suyu / integral

Mutlu Olma Sanatı

Bertrand Russell

Kitaplardan Kurtulabileceğinizi Sanmayın

Umberto Eco, Jean-Claude Carrière

Sanat Psikolojisi'ne Giriş

Sıtkı M. Erinç

Akış

yetenek yerine yatkınlık, ilgi ve merak, emek vermek

alıntı

şema

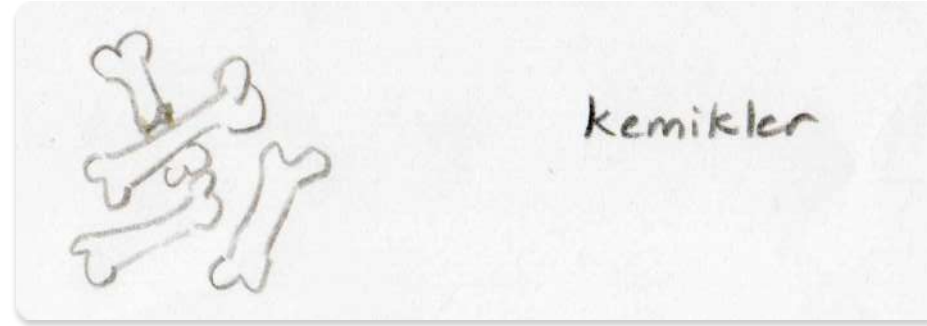
resim

temsil

hayal

mizah

sual

Kemik suyu hazırlamak çok mu zor?

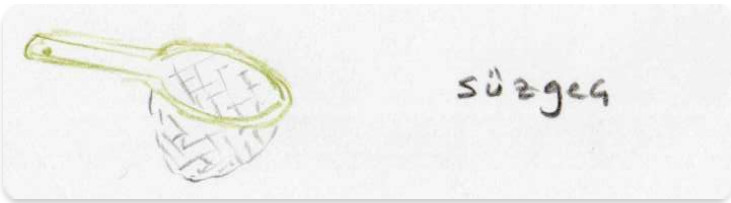
Özel bir yetenek mi gerekiyor?

Belki de birazcık yatkın olmak yeter.

kemik suyu / integral

Kemik suyunu satın almak yerine kolayca evde hazırlamak:

Nelere ihtiyaç var?

Nasıl yapacağız?

Özet: Kaynatılan kemik suyu karton bardaklara aktarılıp, soğuduktan sonra derin dondurucuda saklanır. İhtiyaç olduğunda karton bardak yırtılır ve kaynatılarak et suyu olarak kullanılır.

Yöntem usta bir şeften öğrenilmiştir.

Yapılışı:

- İlikler kemiğin içinden çıkana kadar tüm kemikler düdüklü tencerede kaynatılır. (Titiz hanım ve beyler çok kısa kaynatıp, ilk suyu dökebilir. Çoğunlukla buna gerek olmadığı da söylenir.)
- Süzgeç yardımıyla bu su süzülür. Uygun sıcaklığa gelince karton bardaklara koyulur, daha sonra da buzluğa yerleştirilir.
- Kullanmak istediğinizde karton bardağı yırtarak; katı haldeki et suyunu yemek için hazırladığınız ve kaynatacağınız suya ekleyebilirsiniz. Semizotu ve ıspanaktan; yeşil fasulye ve nohuta, bulgur pilavından, şehriye çorbasına kadar çok çeşitli yemeklerde bu suyu kullanabilirsiniz.
- Böylelikle iç rahatlığı ile bu et sularını kullanabilir; hem cam, metal ... gibi malzemelerin/hammaddelerin hem de iş gücünün daha gerekli ihtiyaçlarımız için kullanılmasını sağlayabiliriz.

Mutlu Olma Sanatı - Bertrand Russell

1 / 2

“Russell'ın bu teknik olmayan, toplum ve ahlak gibi alanlarla ilgili görüşlerinin en ayırt edici yönü, kuvvetli bir sağduyuya, berraklığa ve açık fikirliliğe sahip olmalarıdır. Söz gelimi, Gauoise'ını tütürüp çetrefil bir dille yaşam, seks ve fikir üzerine yazarak sabaha kadar çalışan bir Fransız düşünürü ile yine aynı konularda berrak, açık ve iyi niyetli bir üslupla kalem oynatan Russell arasındaki farkı düşünün. Pek çok entelektüel çevre içinde, berrak ve açık bir üslup, ister istemez bütün nüans, incelik ve derinlikleri göz ardı ettiği ileri sürülerek hor görülür, basit hatta bayağı bulunur. Bu gayrimeşru bir itirazdır. En berrak ışık altında incelendiğinde, en derin gerçeklerden bazılarının basit olduğu görülür. Berrak bir zekâ bu gerçeği bütün yönleriyle kavrar ve ne denli basit olduğunu aydınlığa kavuşturduktan sonra sadece ayrıcalıklı bir çevrenin değil, herkesin hizmetine sunar. Gauoise tütüren entelektüellerin ayak takımını dışlamak ve düşünür olarak sahip oldukları gizemi korumak amacıyla gerçeğin basitliğini kasıtlı olarak kararttıklarından daima şüphe edilmiştir ve bu, heyhat, çoğu zaman doğrudur; bilginin derin düşüncelerini düz ifadelerle dönüştürmeye çalışan ve böylece bu düşüncelerin aslında insanlara neler sunabileceğini gören herkes bu yargıya varabilir Bu tür düşüncelerin çoğu zaman Russell'ın aydınlatıcı, esprili ve anlaşılması kolay yazılarında bulunan sağduyuyu taşımadıkları fark edilir. ” ss. 9-10 (Routledge Klasikleri Basımına Önsöz / A. C. Grayling)

Bu tiplerin turnusol kağıtlarından biri kullandıkları 'kifayetsiz muhteris' ifadesidir

Gauloise ≈ sigara

Mutlu Olma Sanatı - Bertrand Russell

2 / 2

“Russell kendini gayet anlaşılır şekilde ifade ettiği için burada Mutlu Olma Sanatı’nda ne anlatılmak istendiğine ilişkin bir yorum yapılmasına gerek yok. Kitap hakkında genel bir fikir sahibi olmak için bölüm başlıklarına şöyle bir göz atmak yeter. Bu başlıklar Russell’ın en temel mesajını iletir: Mutluluk işte ve ilişkilerde dışa dönük bir tutum izlenerek elde edilir ve kişinin kendi içine dönmesiyle, endişe ve korkulara teslim olmasıyla kaybedilir. Bu tespiti kendisine mal etmez, fakat bu kaniya varırken tüm insanlığın deneyimlerinden yararlandığını belirtir. Bu basit, son derece açık ve fazlasıyla doğru olan düşünceleri biçimlendirirken sunduğu nedenlere, örneklere ve içgörülere bakın ve Russell’ın bunları kendi acı deneyimleri kanalıyla öğrendiğini anımsayın. Eski öğrencisi Ludwig Wittgenstein bir keresinde, felsefenin asıl görevinin zaten doğru olduğunu bildiğimiz şeyi bize hatırlatmak olduğunu söylemiştir: Russell’ın burada yaptığı da budur. ” s.10 (Routledge Klasikleri Basımına Önsöz / A. C. Grayling)

Kitaplardan Kurtulabileceğinizi Sanmayın

- Umberto Eco, Jean-Claude Carrière

“J.-C.C.: Ya da, anlamsız üretme konusunda yorumun üstüne yoktur. Bu da sürrealistlerin katkısı; gizli bir anlam ortaya çıkarmak için, hiçbir akrabalığı ya da ilişkisi olmayan kelimeleri yan yana getirmeye çalışırlardı.

U.E.: Aynı şeyi felsefede de görüyoruz. Bertrand Russell'ın felsefesi Heidegger'inki kadar yoruma yol açmadı. Niye? Çünkü Russell son derece açık ve anlaşılırdır, Heidegger ise kapalıdır. Biri haklı öbürü haksız demiyorum. Kendi adıma, ikisinden de sakınırım. Fakat Russell aptalca bir şey söylediğinde, bunu açık seçik bir şekilde söyler, Heidegger ise, herkesçe bilinen bir hakikati dile getirdiğinde bile, bunu fark etmekte zorlanırsınız. Demek ki tarihe geçmek, süredürmek için, kapalı, anlaşılmaz olmak gerek. Herakleitos bunu ta o zamandan biliyordu... ” s. 145

“yetenek” kelimesi yerine ‘yatkınlık’ kelimesi

Sanat Psikolojisi’ne Giriş - Sıtkı M. Erinç

“Yetenek karmaşık bir kavramdır. Bu bakımdan da genellikle farklı tanımlama ve sonuçlara iter insanları. Yeteneğin bir türlü, doğru ya da tam saptanamayışı ona ayrı bir gizem yükler; ki bu da insanları birbirinden ayırmada ve kimi insanlara bir ayrıcalık tanımada bir koz gibi kullanılabilir.

Bugün, çağdaş ve çağcıl sanatbilim yetenekten çok ‘yatkınlık’ ifadesini kullanmayı yeğlemektedir.

(...)

Bir kimseyi yetenekli olarak tanımladığımızda, kendimiz de kendimizle övünür duruma geçeriz. Çünkü ayrıcalıklı bir durumu yakalama ayrıcalığımız olduğunu ifade oluruz. Oysa, "yatkın" tanımlaması, hem daha yalın, hem daha iddiasız, hem de belki bu iki nedenle, daha anlaşılır. Sonucunun da fazla iddialı olması beklenmez. Yeteneklinin yaptığı bir işle yatkının yaptığı bir işten beklenenler, sanki farklı farklı gibidir ve bu fark yatkını daha korur gibi gözükmektedir. İster yetenek diyelim ister yatkınlık, bu ayrıcalık kendini ne denli erken hissettirirse o denli üzerinde durulabilir ve geliştirilebilir.” ss. 76-77

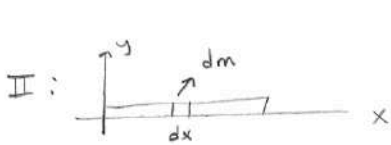
kemik suyu / integral

İntegral - 1

$\overleftarrow{\text{---}} \xrightarrow{L=3m}$, $\lambda = \frac{2 \text{ kg}}{\text{m}}$, $L = 3 \text{ m}$, $M = ?$

I : $M = \lambda L = \left(\frac{2 \text{ kg}}{\text{m}} \right) (3 \text{ m}) = \boxed{6 \text{ kg}}$

II :

dx : infinitesimal length element
(infinitesimal uzunluk elemanı
kucuk kucuk)

dm : infinitesimal mass element
infinitesimal kitle elemanı

$\lambda = \frac{M}{L}$ or (çarpı)

$\lambda = \frac{dm}{dx}$

$dm = \lambda dx$

$\int dm = \int \lambda dx$

6

$m = \int_0^3 \lambda dx = \lambda \int_0^3 dx$ (constant (sabit))

$= \lambda \times \left. x \right|_0^3 = \lambda (3-0) = 3\lambda = 3(2) = 6$

$\boxed{m = 6 \text{ kg}}$

bu dalgalı çizgi
integral işareti

Asıl varmak istediğimiz yöne doğru biraz daha yaklaşırsak;

Bu notlar integral kavramına ve dersteki kullanımına dair kısa-ön notlardan alınmıştır. Basit bir anlatımla:

Bir cismin yoğunluğunu biliyorsanız;

I $\text{kütle} = \text{yoğunluk} \times \text{hacim}$

formülünden o cismin kütesini basit bir çarpımla bulabilirsiniz. Soldaki örnek tek boyutlu olduğundan tek boyut için yoğunluk, λ , olmuştur; hacim yerine de uzunluk, L , gelmiştir.

II Aynı kütleli 'integral' adı verilen bir hesaplada bulabiliriz.

İntegral - 2

İntegral hesabının asıl amacı, yoğunluk sabit olmadığında, kütle hesabını yapabilmek olarak düşünülebilir.

Örneğin sağdaki örnek gibi.

Yani, yoğunluk sabit değilse **kütle = yoğunluk x hacim** formülünden doğru olarak kütleyi bulamazsınız.

Örneğin birkaç tane **çeyrek altın** satın alacaksınız. Ancak bazılarında ufak delikler var. Yani yoğunluğu sabit değil. Elbette ne kadar **altın** varsa, gerçekte ne kadar altın kütlesi varsa onun parasını ödemek istersiniz. İşte o zaman integral hesabını kullanmak zorundasınız.

Elbette pratikte böyle bir uygulama yok, konuyu sevdiğimiz parametreler üzerinden anlaşılır kılmak için bu örneği veriyoruz.

$$\begin{aligned} \# \quad \lambda &= 5x^2 \left(\frac{\text{kg}}{\text{m}}\right) \text{ (non-uniform mass density)} \\ &\quad \text{(homojen olmayan kütle yoğunluğu)} \\ L &= 3\text{m} \\ m &= ? \\ m &= \int \lambda dx = \int_0^3 5x^2 dx = 5 \frac{x^3}{3} \Big|_0^3 \\ &= \frac{5}{3} x^3 \Big|_0^3 \\ &= \frac{5}{3} (3^3 - 0^3) \\ \boxed{m} &= 45 \text{ kg} \end{aligned}$$

İntegral - 3

Kısaca:

İlk olarak integral hesabını anlatırken; çok karışık matematiksel gösterimler yerine, mümkün olduğunca daha basit gösterimlerle konuyu anlatabiliriz. Elektrik alan vs. gibi hesaplar için kullanacak olsak bile önce gündelik hayattan aşına olduğumuz **kütle** gibi kavramlarla başlamak da çok güzel olur.

Önceki anlatılan iki sayfadan integrali ve konuyu anlamanız elbette mümkün değil. Sadece içeriğe ait vurguyu hissedebilmeniz için örnek olarak verilmiştir.

Bu konuyu, yani integrali, ve bazı ayrıntılarını ortaokul, lise öğrencilerine de; sosyal bilimler mezununa da; mahallenizdeki bir esnafa da anlatabilirsiniz. Karşı taraf ilgi gösterip, değer verip, merak duyduğu sürece; konuyu hissettirebilir ve belli bir yere kadar anlatabilirsiniz. Basitçe anlatabilirsiniz. Ama bu basitçe anlatım için hem anlatacağınız kişileri öncesinde biraz tanımanız hem de nasıl anlatacağınızı belirlemek için ciddi emek vermeniz gerekir. Aynı dinleyecek, öğrenecek kişinin vermesi gereken emek gibi. Sonrasında 'o konuda' ilerlemek için kendisinin göstermek zorunda olduğu emek gibi.

'Basit olmak' demek kolayca ve emeksiz elde etmek demek değildir. 'Basit olmak' karşılıklı iyi niyetin/iyi düşüncenin güzel şeyler yaratabilmesine yol açmaktır; ilgi ve **yatkınlık** varsa ilk adımın atılabilmesi için cesaret vermektir.

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

Neler var

s.1

- başlık

- kitaplar

- anahtar kelimeler

~ konu

- ▶ Açık, anlaşılır ve basit olarak anlatım ile ilgili alıntılar
- ▶ Bertrand Russell ile ilgili alıntı
- ▶ Hepimizin, ilgi duyduğumuz sürece ve biraz da yatkın olduğumuz sürece öğrenebileceğimizi işaret eden alıntı

s.2

- öne çıkan

alıntı

şema

resim

hayal

temsil

mizah

sual

- ▶ 'Basit olma'yı yemek ile alakalı bir örnek üzerinden anlatarak başlatan kapak resmi ve birkaç soru

Akış

Basit olmak hakkında birinci örnek: Evde kemik suyu hazırlamanın aslında çok kolay olduğunu göstermeye çalışan bir tarif

Mutlu Olma Sanatı kitabının önsözünden B. Russell ve basit anlatımı ile ilgili alıntılar

Kitaplardan Kurtulabileceğinizi Sanmayın kitabından B. Russell'ın açık ve anlaşılır anlatışı hakkında kısım

Sanat Psikolojisi'ne Giriş kitabından "yetenek" kelimesi yerine 'yatkınlık' kelimesinin kullanılabileceği hakkında kısım.

Basit olmak hakkında ikinci örnek: İntegral hesabı konusu üzerinden basit bir anlatımı nasıl yapabileceğimize dair öneriler

Başına dön

tokat / basit / şaft

ummadığın
tokat / **basit** / **şafıtın**
 yerden gelir, kayar

hafife almak, küçümsemek

alıntı

şema

resim

temsil

hayal

mizah

sual

Ali topu tut.

Ali from ball does holds.

Bu çeviriyi dil öğrenen çocuklardan uzak tutunuz.

Başlık hakkında:

Gelecek sayfalarda kullanacağım başlık aşağıdaki kitabın alt başlığından ilham alınarak yazılmıştır.

Gen

Hayli Kişisel Bir Hikâye

Siddhartha Mukherjee

Mukherjee genetik ile ilgili hem bazı teknik bilgileri hem de bu disiplinin kısa ama yoğun ilerleme/gelişme aşamalarını anlatır. Bunlar yanında da ara ara kitapta kendi ailesi ile ilgili anılarını yazar, kimi zaman bölümleri bu şekilde birbirine bağlar.

Kısa demiş olmakla beraber, milattan önceki yıllarda Pisagor, Platon, Aristoteles gibi isimlere ait, okurken kimi zaman insanı şaşırtan, hoşuna giden; kalıtım, ceninin oluşması ile ilgili dönemin inanışlarına, tasavvurlarına da ilk kısımlarda değinir.

Bu kitaptan alıntılarının olduğu üç içerik:

[Atom/Bayt/Gen](#)

[100 puan alan Darwin](#)

[Biyografi / Hangi Mendel?](#)

güncellenmemiş

Hayli Kişisel Notlar

Hayli Kişisel Notlar - 1

Hayli Kişisel Notlar

Agustos ayında Humbert Éco adlı içeriği hazırladıktan sonra biraz yorulduğumu hissettim. Tatile de gideceğimden kısa bir ara (intermezzo) vereyim dedim.

Bu içerik (no:41) çeviri/çevirmenlikle ilgili olduğundan sonrasında B. Russell'in kitabından notlar adlı içeriği hazırlamayı planladım. Çünkü ara- larında küçük de olsa bir ilişki/bağ olacaktır.

History of Western Philosophy adlı Bertrand Russell'in kitabındaki bu bölümü 1.5-2 yıl kadar önce okuduğumda ifadeleri ve renkliliği çok hoşuma gitmişti. Eski Yunan, Atina ile ilgili üç sayfalık bu kısımdan; madde madde notlar şeklinde bir özet çıkarabileceğimi düşünmüştüm. Hem de fazlasıyla kolay olacaktır.

Ekleyeceğim diğer kitaplardan alıntılar da belliydi. Hatta Ekrem Akurgal'in Batı Uygarlığının Doğduğu Yer adlı kitabı da yerime aldım. Kitabı tekrar okuyup, gözden geçirip öne çıkara- cağım yerleri belirlemek için; Ege-Akdeniz sahil- lerinden daha uygun bir yer olamazdı.

İstanbul'a döndüm. Kitabın bu kısmının fotoğraflarını, yani İngilizce metni ve Türkçe çevirisini önüme koydum. 3-5 gün içinde tamamlayıp içeriği paylaşmayı düşünüyordum.

Ama kazın ayağı hiç de öyle olmadı.

Çok basit, kolay hazırlanacak bir içerik olacağını; bir eimde çay bir eimde kek rahatlığı ile yapabileceğimi zannetmiştim.

İşte, tokat ummadığın basit yerden gelir, şaftın kayar süreci başladı.

Okuması insanı sıkmayacak, konuya uzak olanların bile ilgi ile okuyabileceği bir şekilde notları hazırlama amacı ile oturduğumda;

- Türkçe olarak ifade edişim; eksik, sıkıntılı ve tuhaf oldu.

- Tam tamına (konuşma dilinde) çevirdiğimi zannettim bile asıl dilindeki halinin verdiği keyife çok uzaktı.

- Bazı İngilizce kalıpları da doğru anlayıp, anlamadığımdan da emin olamıyordum.

Hayli Kişisel Notlar - 2

Bir paragrafı yaptım (güya).

Bir Russell'in yazdığına baktım, bir kendi hazırladığıma.

Çı bu ne? (Karadenizlilerin kullandığı bir üslup)

Amacım adamın, pardon Russell'in kitabındaki bu kısmı basitleştirmekti, bayagiştirmek değil.

Russell'in keyifle okunan, renkli metninin notlar başlığında kısa bir özet gibi de olsa; az-gök benzer bir karakterde yazmamaktan da öte metni bozdum. Metnin hissettirdiğini, ifade güzelliğini bozdum.

Bir metni anlamak başka bir şey; farklı bir dilde bunu ifade etmek daha başka bir şey.

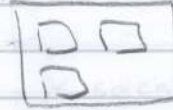
Asıl dilinde bir eseri okumanın anlamamanı yerini hiçbir şey tutamaz. Bunu tekrar fark ediyorsunuz, anlıyorsunuz.

3

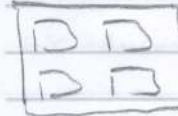
Süreci kısa bir özetlersem;

Asıl metni ve türkçe çevirisini aldım önüme. Birkaç defa uğraştım. Ya çeviride yada türkçe ifade etmede sıkıntı oldu.

Başka bir türkçe çevirisi daha varmış. Onu da ekledim, aldım önüme. Yine tam olmadı.

Bir de google translate'in verdiği çeviriyi ekledim.

Bu süreç 2-3 ay kadar ara ara devam etti. Bir kenara bıraktım, hatırlayınca (görünce yine bir uğraşayım dedim.

Bazen sorun türkçe karşılığını doğru özetlemek de değildi. Güzel bir şekilde az-gök ifade edebilmektir. Esere saygısızlık etmemektir.

4

Hayli Kişisel Notlar - 3

İngilizce bölümünden türkçe olarak notları çıkarma işi bittikten sonra (sonsuz bir döngüye girmeye doğru varır gibi olunca bittiğine karar vermek gerekti), içeriği hazırlamak da normale göre biraz daha uzun sürdü. Hatta bazı eklemeleri de iptal ettim. Daha sonra eklemek üzere.

Kısaca,

Gök kolay, basit olarak gördüğüm konu, notları çıkarmak; tokat atan, şaft kaydırın bir durum oldu.

Yani,

Tokat ummadığın basit yerden gelir, şaftın kayar.

Bu içerikten sonra hazırladığım (48-54) nolu içeriklerde de normalden daha fazla hata/eksik oldu.

En son 'basit' adlı içerikte de 'parmağım gözüne' türünden kamu spotu ifadeler şaftın kaydığını iyice ispatladı.

{ 54 nolu içerik ile bu 55 nolu içerik de 'basit' kavramı ile birbirine bağlanmış oldu. }

Yaşadığımız coğrafya şaftı kaydırın için zaten sınırsız seçenek sunuyor. Böyle güzel şeylerle şaftın kayması hiç problem değil. Ama bir durmak, ara vermek gereği anlaşıldı.

Düşünüyorum. Geçen sene bu ayın başında omirilik ameliyatı oldum. Russell'in kitabındaki bölümün notlarını çıkarmanın attığı tokat daha sertti.

Hayli Kişisel Notlar - 4

Tibbin önünde de saygıyla eğiliyoruz.
Milimetrik kaymalar bölümü, en iyisi felçle sonuçlanabilir. Bunu daha iyi görünce Güzellik / Çirkinlik adlı içerikte kozmetik ile ilgili kısımda biraz haksızlık yaptım gibi hissettim. Tıp-Kozmetik bir zamanların aynı Tıp-Ressamlık arasındaki ilişkiler gibi çok da uzak alanlar değil. İyiyi ve kötüyü biz yaratıyoruz.

Yüzlerce yıl belki de binlerce yıl iyi çalışan sözlü edebiyat türlerinden olan mağdur/hasta edebiyatı yapıyor, reklam yapıyor gibi de görünmek istemem. Dibi tavan mı yapacağım beklentisi yersiz. Dibe daha yakınım sanki. Bunlar önemsiz, görülecek şeyler. Birkaç uycuk altına, taraf olup-olmamaya bakar.
Taraf vardı da biz mi elmadık. (I. Tatlıses'ten)

Yine de elimizdeki malzemeyi iyi kullanalım. Yüzlerce arasında bir harman yaparak anlattığım, aşağıdaki durumlara ameliyat sonrası maruz kaldığımı hatırlayınca; hafife alıp 'B. Russell'in kitabından notlar' adı ile hazırladığım içerik daha yorucu, belki de daha acı verici oldu.

(Bu kısım daha sonra
tamamlanacaktır)

⋮

Saka ile karışık yazsam da...

Hayli Kişisel Notlar - 5

Şaka ile karışık yazsam da hayati tehlikesinden değil ama insanın amaç-araç ayrımını yapamayıp planladıklarını/tasarladıklarını hazırlayamayacak olma ihtimali insanı daha çok üzüyor.

Bir-iki küçük beceri gösterince web sayfası hazırlamakla uğraşmak; araç olan bir şeye gereksiz fiziksel/zihinsel emek harcamak hata idi. Ayar Kumar gibi ha kazandım kazandım ha bitti bitti derken; saatler, günler, aylar geçer. Sonra da ansızın yataкта zaman geçer.

Bu süreçten de dolayı, biraz çalisabilen hale gelince ne olur/olmaz korkusuyla da kendimi biraz fazla yorarak biriken içerikleri hazırlamaya çalıştım galiba.

Sona doğru yaklaşırsam:

emek / simit

Bazı şeyleri küçümsemek, basit ve kolay diyerek hafife almak ahmaklık.

Örneğin, simit. En basit yiyecek.

İyi malzeme ve usta ellerle yapılmış simiti bulup yiyemediğimiz zaman, asıl değerini anlarız.

Fırından yeni çıkmış bu muhtesem lezete, yanında eşlikcileriyle birlikte hayır diyebilececek fazla insanımız yoktu. Nerdeyse hepimiz çok severek yeriz.

Basit, kolay kelimelerini ünkererek kullanmaya başlasan da;

hazırlaması daha kolay bir içerikle devam ederim.

emek / simit

Başlık veya konu olarak adı geçen içeriklere erişim bağlantıları:

1 : [Humbert Éco](#) [ara \(intermezzo\)](#) [B. Russell'ın kitabından notlar](#) [Homeros](#)

3 : [basit](#)

4 : [Güzellik / Çirkinlik](#) [reklam](#) [çeyrek altın](#) [Acı](#)
güncellenmemiş güncellenmemiş

5 : [ve Pop](#) [İçeriğinde de verilen 'Şaka ile Karışık'](#) [ekmek / simit](#)
güncellenmemiş filminden bir [şarkı](#)

Yazdıklarına bakınca kullandığım kelimeler, ifadeler hazırlayacağım bazı içeriklerinde başlığı ya da konusu. İnsanın fikri ne ise zikri de o.

Hem fiziksel/zihinsel yorgunluktan hem de içeriklerin biraz daha uzun olmasından daha yavaş hazırlamaya devam edeceğim.

ekmek / simit

ekmek / simit

Entellektüel Tereddüt
Ahmet Oktay

Dışarıdan Kıyıda Konuşmalar
Ece Temelkuran

bozulan ekmek, şaftı kayan simit

alıntı

şema

resim

temsil

hayal

mizah

sual

Lezzetli sokak simitlerini hatırlatan <https://www.milliyet.com.tr> adresinden bir fotoğraf

Entellektüel Tereddüt - Ahmet Oktay

- "Önce ekmekler bozuldu, sonra her şey."

Entellektüel Tereddüt - Ahmet Oktay

İskender
Savaşır

“İ.S. - Burada beni korkutan Ahmet Hamdi'deki bütüncü tavır. Ya da daha genel olarak nostaljikleşme eğilimi. Plebyen unsur, bana sadece tek tek yaşanmış anlar olarak değil, kendi içinde parçalı, bütünlenmemiş bugün'e yönelme tavrı olarak da önemli görünüyor.

Ahmet
Oktay

A.O. - Tabii, mutluluğun geçmişte içerilmiş olduğunu iddia eden yaklaşımlar yanlış. Ama öte yandan, bugün gerçekleşmiş olduğunu iddia eden yaklaşımlar da tehlikeli. **O zaman geçmişi de görmemeye başlıyoruz, bir perspektif yitiriliyor.** Üstelik perspektif yitirilince, geleceği de çok yakınmış, avucumuzun içindeymiş gibi görmeye başlıyoruz. Bütün bunlar, geçmişin, bugünün ve geleceğin biraz da eşzamanlı olarak algılanmasını gerektiriyor. Demin siz de değinmiştiniz. Bugün biz Cumhuriyet'e göre değerlendiriyoruz olguları. Çünkü Cumhuriyet bizim için bir geçiş, bir özgürlüğe doğru geçiş. Ama öte yandan **Cumhuriyet** bizim belli bir şekilde bakmamızı sağlayan resmi ideoloji de. Bu yüzden ona karşı **eleştirel olamadığımızda gerçeği anlamamızı engelleyen bir kalıp** da. Bundan ötürü yeterince eleştirel olma imkanımız tıkalı gibi. Dil Devrimi, Harf Devrimi, bütün bunlar geçmiş metinlerimizle ilişkimizi kopardı. Güne karşı geliştirilebilecek bir eleştireliliğin dayanaklarını büyük ölçüde elimizden aldı. Bunun karşısında yapılabilecek çeşitli şeyler vardı, biri de kişisel geçmişe dönmek, bir tür kaçış edebiyatı geliştirmekti. Örneğin Oktay Akbal. Eksik firari denildi onun için. İlk gençliğine, çocukluğuna döndü diye eleştirildi. Ama hangi perspektiften yapıyor bunu? İlk kitabının adı **Önce Ekmekler Bozuldu**'ydu. Kitabın ilk cümlesi de "**sonra her şey**"dir. Önce ekmekler bozuldu, sonra her şey... Çocukluğa dönüş eksik olabilir, yetersiz olabilir, içinde bir mutlaklaştırma payı taşıyabilir, ama çocukluğa dönüşün Oktay Akbal'a önemli bir eleştiri dayanağı sağladığını da görmezlikten gelemeyiz? Ekmekler bozulunca anıyor çocukluğunu.” ss. 53-54

ekmek / simit

16 Aralık 2022 4 \ 10

Dışarıdan Kıyıda Konuşmalar - Ece Temelkuran

- "Biz büyürken ekmek "nimet"ti."

Dışarıdan Kıyıda Konuşmalar - Ece Temelkuran

“Şimdi büyüyen çocuklar Amerikan filmlerinde “yemek kavgası” izledikleri ve buna gülebildikleri için bilmeyebilirler ama biz büyürken **ekmek** “nimet”ti ve yere düşünce alınır, üç kere öpülüp kenara konulurdu. Sonra biz çocukken -ki hâlâ öyledir tahmin ediyorum- 23 Nisan nümayişlerinde yerlere düşüp yırtılan bayraklar da, üç kere öpülüp bir yere konurdu. Yırtılan Kuran kitapçıları keza... Hepsi, bütün o “kutsal” şeyler, bu “üç kere öpme” muamelesinden geçirilip “yüksek” bir yere konurdu. Hepsi aynı kutsallıktaydı yani: Atatürk, Kuran, bayrak, ekmek. Hepsi aynı dini hale ile çevriliydi. Bu yüzden onların yırtılması, hasar görmesi çocuk kalplerimizi günah korkusuyla sıkıştırırdı.” ss. 29-30

“Bu milletin içinde bir çocuk var yani. Günah bilgisi kanına, etine işlemiş bir çocuk. “Saygı” yok bu yüzden, simgeler, suretler üzerinden işleyen bir “kutsallık alanı” var. O alana giren her şey de üç kere öpülüp “yukarı” konuluyor. O alana dahil edilmiş şeylerin uzantısı olan ve esas meseleden uzaklaştıkça kutsallaştırılması komikleşen şeylerle bütün hayat alanı kaplanıyor. Böylece hayat... Nasıl derler? Dokunulmaz, anlaşılmaz, bir şey oluyor. Yapabileceğin bir tek şey kalıyor geriye. Refleks olarak üç kere öp ve kaldır “yukarı”!” ss. 30-31

Akla gelenler

İki kitaptan vurgulanan konuyu bir cümle ile birleştirecek;

Önce nimet olan **ekmekler** bozuldu, sonra her şey...

Günümüze dönersek;

Önce nimet olan ekmekler bozuldu, sonra her şey... sonra da **simitler**

Bu topraklarda simit ve çay, yanına da sevdiğimiz peynir ve tatlı kahvaltılık çeşitleri; ya bir çay bahçesinde yenirdi ya da buzluktan çıkarılıp ısıtılır keyifli pazar kahvaltılarında yenirdi.

Sanırım hala yaşamakta olduğumuz salgın döneminin de etkisiyle; simitlere bir şey oldu. Farklı semtlerden hatta farklı şehirlerden alıp deniyorsunuz. Ama eski tat yok, tatları bozuldu hatta tipleri bile bozuldu. Muhtemelen burada üretilen ya da dışarıdan gelen bir hammadde de değişti. Yani, üzülüyoruz.

'Ekmekler bozuldu, sonra her şey.'

Simitler de bozuldu.

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

Neler var - 1

s.1

- başlık

- kitaplar

- anahtar kelimeler

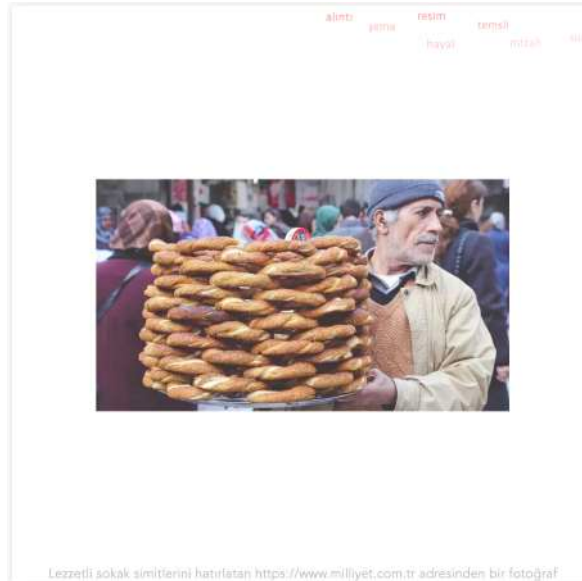
~ konu

- ▶ Entellektüel Tereddüt kitabında Oktay Akbal'ın bir kitabının adı ve kitabının ilk cümlesinden bahsedilir. "Önce ekmekler bozuldu ... sonra her şey."
- ▶ Dışarıdan kitabından da ekmeğin nimet olduğunu hatırlarız ve 'bozulma' dediğimiz şey hakkında fikir de verebilecek ifadeleri okuyabiliriz.
- ▶ Günümüze baktığımızda simitlerin tadının değişmesine de üzülebiliriz.

s.2

- öne çıkan

alıntı
şema
resim
hayal
temsil
mizah
sual

- ▶ Simitlerin fotoğrafı.

Neler var - 2

ss.3-6 ▶ İki kitaptan ilgili alıntılar

Entellektüel Tereddüt - Ahmet Oktay

- "Önce ekmekler bozuldu, sonra her şey."

Dışarıdan Kıyıda Konuşmalar - Ece Temelkuran

- "Biz büyürken ekmek "nimet"ti."

s.7

Akla gelenler

rekabet = vahşilik ?

rekabet = vahşilik

Kendini Arayan İnsan
Rollo May

Mutlu Olma Sanatı
Bertrand Russell

Entellektüel Tereddüt
Ahmet Oktay

rakip, doğayı yok etmek, neden olmak, umutsuzluk ve anlamsızlık hissi

alıntı şema resim temsil
hayal mizah sual

- Rekabet ve vahşilik aynı anlama geliyor olabilir mi?
- Artık vahşi değil, medeni miyiz?
- Medeni ve uygar insanlar mı olduk?
- Yoksa vahşilik 'rekabet' adı altında kibarlığın/sakinliğin/soğukkanlılığın/... arkasına gizlenmiş olarak; belki de birbirimize daha zarar verici biçimde hileler uygulayarak devam mı ediyor?

Kendini Arayan İnsan - Rollo May

- İçsel sorunlarımızın
 - üç nedeni
 - olası üç nedeni
 - nedenlerinden üçü
 - nedenlerinin tarihi geçmiş
 -

Bu üst kısım yorum katılarak yazılmıştır, yazarın tam ifadesini zaten birazdan okuyacaksınız.

- Herkesçe bilinen ve sıkça kullanılan "Sevginin karşıtı nefret değil, kayıtsızlıktır." sözü Rollo May'a aittir. Yazar hakkında adlı kısımdan benzer/aynı ifade ile.

Kendini Arayan İnsan - Rollo May

1/2

“Günümüz insanının en büyük **içsel sorunları nelerdir?** Savaş tehdidi, askere alınma, ekonomik belirsizlik gibi insanları rahatsız eden dışsal durumları eşelediğimizde ne gibi çatışmalarla karşılaşırız? Şimdiye dek hep olageldiği gibi, içinde bulunduğumuz çağda da insanlar psikolojik bozuklukları mutsuzluk, evlilik yahut meslek seçimi konusundaki kararsızlıklar, hayata dair genel bir **umutsuzluk ve anlamsızlık hissi** gibi **çeşitli belirtilerle** tanımlamaktadırlar. Peki ama **bu belirtilerin altında yatan şey nedir?**

Yirminci yüzyılın başlangıcında, bu tür sorunların en yaygın nedeni Sigmund Freud tarafından çok iyi bir şekilde tanımlanmıştı: kişinin hayatın içgüdüsel, cinsel boyutuyla bunların sonucunda ortaya çıkan **cinsel dürtüler ve sosyal tabular arasındaki çatışmaları** kabullenme güçlüğü. Daha sonra, 1920'li yıllarda Otto Rank insanların o dönemde yaşadığı psikolojik sorunların kökeninde **aşağılık, yetersizlik ve suçluluk duyguları** olduğunu yazdı. 1930'lu yıllardaysa psikolojik çatışmanın odağı bir kez daha kaydı: o dönemdeki ortak payda, Karen Horney'nin de belirttiği gibi, genellikle kimin kimi geçtiğine dair hislere bağlı **rekabet duygusunun bireyler ve guruplar arasında yarattığı düşmalık**tı. Peki, içinde bulunduğumuz yirminci yüzyılın ortasında kök sebepler neler?” ss. 17-18

Kendini Arayan İnsan - Rollo May

2/2

“Rönesans'tan sonraki modern dönem boyunca süregelen iki temel inanıştan ilki bireysel rekabete verilen değerdir. Buna göre kişinin kendi ekonomik çıkarları ve zengin olmak için ne kadar çok mücadele verirse içinde yaşadığı toplumun maddi gelişimine de o denli katkıda bulunduğu inanılıyordu. Ekonomideki bu meşhur laissez-faire teorisi birkaç yüzyıl işe yaradı. Modern sanayileşme ve kapitalizmin erken dönemleriyle gelişme evrelerinde yaptığımız ticareti artırarak veya daha büyük bir fabrika inşa ederek zengin olma yolunda verdiğimiz uğraşların önünde sonunda toplum için daha fazla meta üretilmesiyle sonuçlanacağı doğrudur. Rekabetçi girişim arayışı altın çağında gerçekten harika ve cesur bir fikirdi. Ama on dokuzuncu ve yirminci yüzyıllarda önemli değişimler oldu. Günümüzde dev şirketlerle çevrili tekelleri kapitalizm ortamında kaç kişi bireysel rekabette başarılı olabilir? Doktorlar, psikoterapistler ve bazı çiftçiler gibi ekonomik anlamda hâlâ kendi kendinin patronu olma lüksüne sahip çok az grup kaldı ve onlar bile diğer herkes gibi bir inip bir çıkan fiyatlarla dalgalanıp duran pazar koşullarından etkileniyor. İşçilerle kapitalistlerin, profesyonel çalışanlarla işadamlarının artık dernekler ya da sanayi veya üniversite toplulukları gibi büyük gruplara dahil olmaları gerekiyor, zira aksi takdirde ekonomik anlamda hayatta kalmalarının imkânı yok. **Bize yanımızdaki kişinin önüne geçmeye çabalamak öğretildi**, ancak günümüzde başarı daha ziyade iş arkadaşlarımızla uyumlu çalışmayı öğrenme becerimize bağlı. Az önce okuduğum bir makalede dolandırıcıların bile artık tek başlarına idare edemeyerek haraççıların yanında çalışmaya başladıkları yazıyor!

Bireysel çaba ve inisiyatifin kötü bir şey olduğunu söylemiyoruz. Hatta bu kitabın temel argümanlarından biri de bireylerin kendilerine özgü güç ve becerilerinin kolektivist bir uyum çanağında yitip gitmektense keşfedilerek topluma fayda sağlayacak çalışmalara temel oluşturabilmesini sağlamaktır.” ss. 47-48

Mutlu Olma Sanatı - Bertrand Russell

- Gergin kas ve doymaz göz gerektiren, korkunç ve inatçı rekabet.

Mutlu Olma Sanatı - Bertrand Russell

“Hayatın özü olarak kabul edilen rekabet, insanları bir ya da en çok iki kuşaktan fazla yaşatmayacak derecede korkunçtur, inatçıdır, gergin kas ve doymaz göz gerektirir. İki kuşaklık bir süre geçtikten sonra asabi yorgunluk, çeşitli kaçış olayları, çalışma kadar zor ve yorucu (çünkü dinlenmek olanaksız olmuştur) zevk peşinde koşmalar gelir; en sonunda da verimsizlik yüzünden stok tükenir. Rekabet, yalnız çalışmayı değil, eğlenceyi de zehir eder. Sınırlar için yatıştırıcı olan sakin oyalanmalar can sıkıcı eğlenceler gibi görünür. Durmadan artan bir hız ve hareket zorunluluğu ortaya çıkar ki, bunun da sonu uyuşturucu kullanmak ve ani çöküştür. Hastalığın tedavisi, amacı bakımından ölçülü bir hayatta, makul ve sakin zevklerin rolünü kabul etmekle mümkündür.” s. 48

Entellektüel Tereddüt - Ahmet Oktay

- Geçmişte İstanbul'ın suları şifa verirmiş ya da öyle olduğuna inanılmış.
- Birbirimizi insan yerine rakip olarak gördüğümüzde; doğayı da tüketilebilir, bitirilebilir, harcanabilir, yok edilebilir olarak mı görüyoruz?

Entellektüel Tereddüt - Ahmet Oktay

“Ahmet Hamdi Tanpınar, Beş Şehir adlı kitabının ilk yazısı olan İstanbul'u şu sözlerle açar:

"Çocukluğumda, bir Arabistan şehrinde ihtiyar bir kadın tanımiştık. Sık sık hastalanır, humma başlar başlamaz **İstanbul'un sularını** sayıklardı: Çırçır, Karakulak, Şifa suyu, Hünkâr suyu, Taşdelen, Sırmakeş.

Adeta bir kurşun peltesi gibi ağırlaşan dilinin altında ve gergin, kuru dudaklarının arasında bu kelimeler ezildikçe fersiz gözleri canlanır, bütün yüzüne bizim duymadığımız bir şeyler dinliyormuş gibi bir dikkat gelir, yanaklarının çukuru sanki bu dikkatle dolardı. Bir gün damadı babama: 'Bu onun ilacı, tılsımı gibi bir şey. Onları sayıklayınca iyileşiyor' demişti." s. 141

“İstanbul'un sularının adlarını sayıklarken bile **Şifa** bulan kadın, hiç kuşkusuz bugün artık, isteyelim istemeyelim söylensel bir kimlik kazanmış olarak algılanan bu kentin sokak adlarında da değişik teselliler bulabilirdi. Dikkati yalnızca metaya yönelten, bireyi eşyayla büyüleyen tüketim ideolojisinin insanı doğaya yabancılaştırmasından daha olağan ne olabilir ki? **Daha çok üretim/daha çok tüketim ilkesi insanları birey olarak değil rakipler olarak görmeyi kışkırtırken doğayı da metaya dönüştürüyor.** Her **koru**, bu özelliğiyle değil apartman bloklarının uzamı olarak görülüyor artık. **Potansiyel arsalar.** ” s. 143

- Rekabet ve vahşilik aynı anlama geliyor olabilir mi?
- Artık vahşi değil, medeni miyiz?
- Medeni ve uygar insanlar mı olduk?
- Yoksa vahşilik 'rekabet' adı altında kibarlığın/sakinliğin/soğukkanlılığın/... arkasına gizlenmiş olarak; belki de birbirimize daha zarar verici biçimde hileler uygulayarak devam mı ediyor?
- İnsana ve dünyaya ait birçok kavramın değersizleştirilip, üzerine basılıp neredeyse sadece rekabetin (başarının/kazanmanın) yüceltildiği bir sistemde nereye varabiliriz, varacağımız yer neresi olur?
 - Böyle işleyen bir sistemde kimler işleyiş için sıkıntı yaratır, sistemin çalışmasını yavaşlatır, bozar veya engel olur?
 - ...

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

Neler var - 1

s.1

- başlık

- kitaplar

- anahtar kelimeler

rekabet[?] = vahşilik

Kendini Arayan İnsan
Rollo May

Mutlu Olma Sanatı
Bertrand Russell

Entellektüel Tereddüt
Ahmet Oktay

rakip, doğayı yok etmek, umutsuzluk ve anlamsızlık hissi, neden olmak

~ konu

- ▶ Üç kitaptan, üç farklı yazardan -psikoterapist, matematikçi/filozof, şair/gazeteci- rekabet ile ilgili görüşler.

s.2

- öne çıkan

alıntı
şema
resim
hayal
mizah
temsil
sual

alıntı şema resmi temsil şema şema

hayal

- Rekabet ve vahşilik aynı anlama geliyor olabilir mi?
- Artık vahşi değil, medeni miyiz?
- Medeni ve uygar insanlar mı olduk?
- Yoksa vahşilik 'rekabet' adı altında kibarlığın/sakinliğin/soğukkanlılığın... arkasına gizlenmiş olarak; belki de birbirimize daha zarar verici biçimde hileler uygulayarak devam mı ediyor?

- ▶ Rekabet ile ilgili bazı sorular

Neler var - 2

ss.3-9

Kendini Arayan İnsan - Rollo May

- İçsel sorunlarımız

- Bu Ortak yaşam yaşam kabile

- Herkesçe bilinen ve s
sözü Rollo May'a atılır

Mutlu Olma Sanatı - Bertrand Russell

- Gergin kas ve doymaz gö

Entellektüel Tereddüt - Ahmet Oktay

- Geçmişte İstanbul'ın suları şifalı verirmiş ya da öyle olduğuna inanırmış;

Birbirimizi insan yerine rakip olarak gördüğümüzde; doğayı da tüketilebilir,
bitirilebilir, harcanabilir, yok edilebilir olarak mı görüyoruz?

s.10

Akla gelenler

uydurma

(?) kesinkes
(?) kesenkes **uydurma**

Doğru Türkçe
Şiar Yalçın

kesin doğru, kesin yanlış, diğer bir ihtimal, çelişki

alıntı şema resim temsil
hayal mizah sual

“Hangisi doğru, hangisi yanlış? Yoksa ikisi de mi doğru? Bence bir ihtimal daha var: ikisinin de yanlış ve uydurma olması!”

Doğru Türkçe - Şiar Yalçın

- Günümüzde kesinkes/kesenkes kelimesini, özellikle konuşma dilinde seyrek de olsa kullanıyoruz.
- Şiar Yalçın bu kelimenin kökeni hakkında kısa bilgi vererek hangisinin doğru olabileceğini(kesenkes mi yoksa kesinkes mi) tartışır. Genel kullanımını belirttikten sonra da kendi görüşünü yazar.
- Göz ardı ettiğimiz diğer bir seçeneği de bize hatırlatır. İkisi de yanlış.

Doğru Türkçe - Şiar Yalçın

“(...) Peki biz zavallı dil tutkunları bu keşmekeşin içinden nasıl çıkacağız?”

Bir de “kesin” den (kât’î) gelen ve herhalde bu sıfatın “kat’iyen, suret-i kat’iyede” anlamındaki zarfı olan “kesenkes” kelimesi var. Bendeki bütün sözlük ve ansiklopediler bunu bu şekilde yazıyorlar. Ama gelin görün ki, yazarlar ve dil uzmanları dahil, çoğu kimseler konuşurken ve hattâ yazarken “kesinkes” diyor ve yazıyorlar! Hangisi doğru, hangisi yanlış? Yoksa ikisi de mi doğru? Bence bir ihtimal daha var: ikisinin de yanlış ve uydurma olması!” s. 98

Akla gelenler

- Çelişki gerçeğe ulaşmak/yaklaşmak için iyi bir yöntem. Hatta hepimizin uygulayabileceği bilimsel bir yöntem sanki. Soru sorup, cevabı araştırmak. Tutarsız/çelişkili bir cevap veya durum orada anladığımız şeyin ya da bize anlatılanın doğru olmadığını gösterebilir. *Sonra da başka soru sorarız ... cevabı bulmaya çalışırız ... Sonra da diğer bir soruyu sorarız ... cevabı bulmaya çalışırız ...*
- Şiar Yalçın burada bu yöntemi belki doğrudan kullanmıyor. Geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak, sezgilerini de kullanarak bu sonuca ulaşıyor olabilir. Yine de çok benzer yöntemler.
- Şiar Yalçın bize şunu hatırlatıyor. Konu ve duruma göre elbette değişir, ancak hayat bazen doğruyu/gerçeği bulmak değil de; çelişkilerden yola çıkarak yanlışlar arasında eleme yapmak. Yanlışlardan en yanlışları elemek. Yani göz ardı ettiğimiz diğer bir seçeneği de hatırlamak. İkisi de yanlış, üçü de yanlış ...

* Çelişki başlığı ile daha sonra geniş başka bir içerik olacak. Sezgi ile de ilgili (bunu daha önce de demiştim). Otoyolda giderken tren çarpmazsa hazırlayacağım. Daha önce söylediklerimi de. Sanırım sadece ve Pop adlı henüz güncellenmemiş içerikte söylediğim ve Dans başlıklı içeriği hazırlamayacağım. Çünkü oradaki alıntıyı/fikri başka bir içerikte kullanacağım.

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

Takip etmesi daha rahat olan kısa içeriklerde bu kısım hazırlanmayabilir.

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

ütopya = distopya

ütopya = distopya

Dünya Yazın Tarihi

Antal Szerb

Gen

Siddhartha Mukherjee

Felsefenin Öyküsü

Will Durant

Bu Ülke

Cemil Meriç

Ne Söylesem Bir Eksik

Ahmet Oktay

Türkiye'de Popüler Kültür

Ahmet Oktay

distopya = ütopya

alıntı şema resim temsil
hayal mizah sual

En masum ütopya: Peri anne oğlunu Fiona'ya vermek ister. Ona eşyalar, kıyafetler, ... gibi bir çok nesne(obje) verir, sihirle. Hatta obje olarak gördüğü bir süs köpeği de verir. Bu objeler ile Fiona çok mutlu olacaktır. Dertlerini unutacak ve oyalanacaktır. Oğlu ile evlenmesi için de ortam hazır hale gelecektir.

Sonu için Shrek 2 filmi seyrediniz.

https://www.youtube.com/watch?v=3zY_AoODZuA dan ilgili sahne

Alıntılarla özet -1:

- ▶ Thomas More'un "Utopia'sı (Yunanca out-opos, yani var olmayan-ülke) düşsel her yetkin ülkeye ve bu gibi yerlerden söz eden her yapıta ad olmuştur."
- ▶ "Ütopya sözcüğünü kullanmamış olsa bile, bu türün ilk örneğini Devlet adlı yapıtıyla, Platon olarak bilinen Eflatun'un verdiğini söylemek gerekir."
- ▶ "Platon MÖ 380'de (...) Devlet adlı büyük eserinin en ilginç pasajlarından birinde, eğer çocuklar anne babalarının aritmetik bir sonucuysa, o zaman bu formülden istifade edilebileceğini öne sürdü."
(Genetik/Politik Ütopya)
- ▶ "Hayat bu kadar anlamsız, bu kadar bayağı olmamıştı hiç." "gençler, gelecekte yaşayabilir ve ancak yaşlılar, geçmişte yaşayabilir. İnsanların çoğu da şimdi yaşamak zorundaydı, şimdiyse yıkıntı hâlindeydi."
(bize ütöpic hayaller kurdurtabilecek ortamlara örnek)
- ▶ "ütopya sarp bir zirve. Yol dolambaçlı, Yükseldikçe zirve kaybolur gözden, ne tarafa gidildiği bilinmez. Kalabalık kılavuzunu yolun dışına iter, sonra kendisi de yuvarlanır uçuruma."

Alıntılarla özet -2:

- ▶ "Ütopya anlayışının ters ütopyaya dönüşeceği yönündeki düşünce ve kaygıların nedenlerinden biri, ütopyaların eşitlik ve güvenlik gibi ilkeler ve amaçlar yanında, kusursuzluk ve mükemmellik peşinde olmalarıdır." (Ters ütopya=**Distopya**)
- ▶ "Orwell'ci ve Huxley'ci ütopyaları kıyaslar. Orwell'in '**nefret ettiğimiz şeylerin bizi mahvetmesinden**' korktuğunu, Huxley'in ise bunun tersini ima ettiğini belirtir Postman: '**Bizi sevdiğimiz şeylerin mahvetmesinden.**'"
- ▶ "Çağdaş insan, insanın yarısı. Ona kutsiyetini ve bütünlüğünü kazandırmanın yolu **murakabe**. Bizi ne yalnız veli kurtarabilir, ne ihtilalci, diyor Koestler. Kutuplar arasında ahenk kurulmadıkça, insanlığın istikbali tehlikelidir."

murakabe: **denetleme** anlamına geliyor.

Katı bir kontrol anlamında değil de farklı görüşlerin sürekli birbirini kontrol etmesi, herkesin ortak çıkarına olan 'merkez'den kaymalar oldukça da tekrar "ortaya" doğru çekmek için yapılan görüşmeler, kararlar, uygulamalar vs. anlamında düşünmek uygun gibi görünüyor.

Tüm alıntıları okuduğunuzda sizler daha da iyi yorumlayabilirsiniz. Örneğin yönetim biçimlerini düşünürsek; yönetim biçiminin adı, özellikleri hiç bir anlam ifade etmez; hepsi en sonunda benzer noktaya gelir. Çünkü birinin ütopya olarak gördüğü diğeri için distopya olabilir. Çünkü birinin distopya olarak gördüğü diğeri için ütopya olabilir.

Dünya Yazın Tarihi - Antal Szerb

- Ütopya kelimesini ilk kullanan Thomas More ve bir kavram haline gelişi
- Geçmişteki benzerlerine gönderme (Platon'un Devlet adlı eserinde tarif etmiş olduğu)

Dünya Yazın Tarihi - Antal Szerb

“ • THOMAS MORE

İngiliz hümanizminin en belirgin karakteri Erasmus'un dostu Thomas More'dur.² Ünlü yapıtı *Utopia* bir kavram haline gelmiş ve büyük bir yapıt türünün kurucusu olmuştur. Bu kitap Amerika'yı dolaşmış denizcilerin öyküleri temel alınarak ortaya çıkmıştır. Romanın kahramanı Hythloday bir Uzakbatı adasına düşer. Yurttaşlarıyla burada tanıştığı yetkin devlet, Platon'un ideal devletiyle neredeyse aynı yetkinliktedir. Her ne denli More için ekonomik yaşamın yeniden örgütlenmesi pek sorun değilse de, burada da özel mülkiyet yoktur; düzen ve disiplin burada da tamdır, yaşam her türlü yaşam belirtisini kurallara bağlar. *Utopia* artık tıpkı daha sonraki yazarların, örneğin Madách'ın³ Falanszter'i düşlediği gibi soğuk, kışlaya benzer bir dünyadır. Daha sonraki ütopyalardan ayrıldığı tek nokta, Reformasyon öncesinde yazılmış olduğu için henüz çalışma kültürünü tanımamakta oluşudur. *Utopia*'da ağır işleri serfler yapar (eşitlik düşüncesi henüz ortaya çıkmamıştır), özgür insanlar yalnızca kesinlikle gerekli işleri görürler: Yaşamlarının asıl bölümü boş vakittir. Yetkin ve her şeye gücü yeten devlet örgütünün bütün görevi, yalnızca, yurttaşları için, kendilerini tümüyle klasik araştırmalara adayabilecekleri dingin bir boş vakit yaratmaktır. Yiğit hümanist gerçek mutluluğun herkes için Yunan ve Latin yazarları okumaktan geçtiğinden emindir.”^{s. 244}

“2) Sir Thomas More: 1478'de Londra'da doğmuştur. 1528'de Lordlar Kamarası başkanı ve adalet bakanıdır, 1535 yılında Katolik inancından vazgeçmediği için idam edilir, Kilise 1935 yılında onu azizler arasına katar. O günden beri *Utopia*'sı (Yunanca *out-opos*, yani *var olmayan-ülke*) düşsel her yetkin ülkeye ve bu gibi yerlerden söz eden her yapıta ad olmuştur. 1516'da yayınlanmıştır.”^{s. 244}

Gen - Siddhartha Mukherjee

- Benzeme (Kalıtım) konusundaki ilk fikirler/teoriler
Pisagor MÖ 530 civarları, üçgenlerin gizemli geometrisinden
babadan gelen esrarengiz buharlar, anneden gelen ise sadece gıdalar
- Genetik Ütopya'dan Politik Ütopya'ya (ya da tersi) yol açan ilk fikirler/teoriler
Platon MÖ 380 civarları
Pisagor'un üçgen benzetmesinden etkilenerek

Gen - Siddhartha Mukherjee

“"Benzeme" meselesi asırlardır bilginlerin ve filozofların kafasını kurcalıyordu. MÖ 530 dolaylarında İtalya'nın Kroton kentinde yaşayan yarı gizemci, yarı bilimci Pisagor, yavrular ve anne babaları arasındaki benzerliğe dair en eski ve o dönemde en çok kabul gören teoriyi ortaya attı. Buna göre kalıtım bilgisi ("benzerlik") erkeğin menisinde taşınyordu. Meni erkeğin bedeninde dolaşıyor, her kısımdan esrarengiz buharlar emerek bu bilgileri topluyordu. (Gözler renklerini, deri dokusunu, kemikler uzunluklarını katıyordu.) Zamanla meni, erkeğin bedeninin her kısmının seyyar bir kütüphanesine dönüşüyordu -kişinin yoğunlaşmış özütüne.”^{s. 21}

“(...) Pisagorcular üçgenlerin gizemli geometrisine saplantı derecesinde tutkundular. Pisagor teoremi, bir dik üçgenin dik kenarının uzunluğunu, diğer iki kenarın uzunluklarından cebirsel bir yöntemle bulmayı sağlar. Pisagor bu yöntemi Hintli veya Babilli geometricilerden öğrenmişti. Fakat teorem Pisagor teoremi adıyla bilindi ve öğrencileri bu teoremi, doğada her yerin gizli matematiksel desenlerle dolup taşıdığına kanıtı kabul ettiler. Bütün dünyayı üçgen merceklerden göreceğ şekilde gözlerini zorlayan Pisagor, kalıtımda da üçgensel bir uyum olduğunu iddia etti. Anne ve baba iki bağımsız kenar, çocuk da üçüncü kenardı -yani anne ve babanın iki kenarının biyolojik hipotenüsü. Ve tıpkı üçgenin üçüncü kenarının matematiksel bir formülle diğer iki kenardan çıkması gibi, çocuk da anne babanın bireysel katkılarından çıkıyordu: Babadan "doğa" sını, anneden "gıda" sını alıyordu.”^{s. 22}

Gen - Siddhartha Mukherjee

“Pisagor'un ölümünden bir asır sonra, Platon MÖ 380'de kendini bu metaforun büyüüne kaptırdı. Devlet adlı büyük eserinin en ilginç pasajlarından birinde, eğer çocuklar anne babalarının aritmetik bir sonucuysa, o zaman bu formülden istifade edilebileceğini öne sürdü: Kusursuz anne baba kombinasyonları kusursuzca ayarlanmış zamanlarda çiftleşirse, kusursuz çocuklar elde edilebilirdi. Nasıl dik üçgen için bir teorem varsa, kalıtım için de bir "teorem" vardı ve bulunmayı bekliyordu. Teorem bulunup da insanlara reçete gibi uygulanırsa, her toplumun en mükemmel çocukları üretmesi garantilenmiş olurdu. Bu bir tür numerolojik ıslah olacaktı: "Çünkü yöneticiler doğumlar yasasından bihaberlerse ve gelinle damadı yanlış sezonda birleştirirlerse, çocuklar güzel veya kısmetli olmayacaktır," diye yazdı Platon. Devletin yöneticileri, yani elit hükümdar sınıf, bu "doğumlar yasası"nın şifresini çözdüklerinde, gelecekte yalnızca "kısmetli" birlikteliklerin olmasını garantileyeceklerdi. **Genetik ütopyanın kapıları, politik ütopyaya açılacaktı.**"^{s. 22}

Felsefenin Öyküsü - Will Durant

- Ütopya denilen, güzel bir dünya hayalinin uzaklaşmasından, belki de gerçekleşmesi umudunun yitirilmesinden bahsederken;
 - ütopya fikrinin hem hangi ortamlarda hem de hangi zamanlarda aklımıza gelebileceği veya ortaya çıkabileceği hakkında,
 - başkalarına ait ütopyaların hangi sonuçları doğurabileceği; diğerlerine göre ise bunun distopya olarak algılanabildiği hakkında,tarihten fikir verici örnekleri okuyabilirsiniz.

Felsefenin Öyküsü - Will Durant

“XIX. yüzyılın birinci yarısının, İngiltere’de Byron, Fransa’da De Musset, Almanya’da Heine, İtalya’da Leopardi, Rusya’da Puşkin ve Lermontov gibi kötümser şairler; Schubert, Schumann, Chopin ve hattâ son dönemdeki Beethoven (ki kendisini iyimser göstermek isteyen bir kötümserdi) gibi kötümser besteciler ve hele Schopenhauer gibi son derece karamsar bir filozof yaratması nedendi?”

Schopenhauer’in “İstem ve Fikir Olarak Dünya” adlı büyük derlemesi 1818’de yayımlandı. Bu dönem “Kutsal Antlaşma” çağıydı. Waterloo Savaşı olmuş, Devrim ölmüş ve “Devrimin Oğlu” Napolyon, uzak denizde bir kaya üzerinde çürümekteydi.(...)”s. 295

“Bütün Avrupa secdeye varmıştı. Milyonlarca insan yok olmuş, milyonlarca dönüm toprak ihmal edilmiş, ekilmeden bırakılmıştı; kıtanın her tarafında hayat yeniden başlangıcına dönmüştü. Savaşta yenip yutulmuş olan, uygarlaştırıcı iktisadî artığı, ağır ağır emekle yeniden elde etmek için çabalıyorlardı. 1804’de Fransa ile Avusturya’dan geçen Schopenhauer, köylerin karışıklığı ve pisliği, çiftçilerin zavallılığı ve yoksulluğu, kasabaların tedirginliği ve sefâleti karşısında allak bullak olmuştu. Napolyon’un ve düşman ordularının gelip geçişi, her ülkede yıkım izleri bırakmıştı. Moskova yanıp kül olmuştu. Savaştan muzaffer çıkan gururlu İngiltere’de, çiftçiler buğday fiyatının düşmesiyle yıkılmıştı; sanayi işçileri de, yeni doğmakta olan kontrolsüz fabrika sisteminin, bütün dehşetlerini tadıyorlardı. Askerin terhis olması, işsizliğe yol açtı. Hayat bu kadar anlamsız, bu kadar bayağı olmamıştı hiç.

Evet, Devrim ölmüştü, can da. Avrupa rûhunu bırakıp gitmiş gibiydi. Parlaklığı tanrıların tanını ağartan, **utopia** denen şu yeni ufuk, ancak gençlerin gözünün görebileceği uzak bir geleceğe doğru çekilmişti. Büyükler yeter derecede peşinden gitmişlerdi onun, ama şimdi, insanların umutlarıyla alay eder bir şey gibi görünüyordu. Ancak **gençler**, gelecekte yaşayabilir ve ancak yaşlılar, geçmişte yaşayabilir. İnsanların çoğu da şimdi yaşamak zorundaydı, şimdiyse yıkıntı hâlindeydi.(...)”s. 296

Bu Ülke - Cemil Meriç

- Yogi (Gandi), Komiser (Lenin)
- "Tarihi berbat eden, iki ucun anlaşamaması"
- "Ütopya sarp bir zirve. (...) Kalabalık kılavuzunu yolun dışına iter, sonra kendisi de yuvarlanır uçuruma."
- "Çağdaş insan, insanın yarısı. Ona kutsiyetini ve bütünlüğünü kazandırmanın yolu **murakabe**. Bizi ne yalnız veli kurtarabilir, ne ihtilalci"

(Koestler'den alıntılarla)

murakabe: [denetleme](#) (TDK)

Bu Ülke - Cemil Meriç

“

Yogi ile Komiser

Peşin hüküm yok *Koestler*'de.* Yasak bölge tanımayan bir tecessüs. Gün Ortasında Karanlık, bir çağın muhakemesi; bir çağın hattâ bütün çağların. Düşünce, kınından sıyrılan kılıç gibi keskin, parlak ve hissiz. *Yogi ile Komiser* de *Gün Ortasında Karanlık*'ın bir uzantısı.

Bu iki insan, düşünce tarihinin iki kutbu veya iki zirvesi: Gandi ile Lenin.”s. 213

“(…)Dâva, Yogi ile Komiser arasında. Dünya dıştan değiştirilebilir mi? Tarihi berbat eden, iki ucun anlaşamaması.

Komiserin bütün dikkati: kişi ile toplum arasındaki münasebete takılı. Yogyi ilgilendiren yalnız kişi ile sonsuz arasındaki bağlar. Komiserin bütün çabalan insan tabiatını değiştiremedi, diyor Koestler. Bu iflâsın iki sebebi var: **ütopya** sarp bir zirve. Yol dolambaçlı, Yükseldikçe zirve kaybolur gözden, ne tarafa gidildiği bilinmez. Kalabalık kılavuzunu yolun dışına iter, sonra kendisi de yuvarlanır **uçuruma**.”s. 214

Bu Ülke - Cemil Meriç

“Yollardan biri Moskova dâvalarına açılıyor, öteki her şeyi kabule: istilâyı, sefaleti, zilleti. Mazinin bir terkibe kavuşmayan halk hareketleri rasyonalizmle* mistisizm* kutuplan arasında yalpa vurur gibi. **Bazı devirlerde kitle kızıl-ötesi'nden mor-ötesi'ne yönelmiş, bazı devirlerde tersine.** Sanki tarihte de musonlar esiyor. XIX. yüzyılda hareket Komisere doğru. Bugünün insanı mor-ötesi'ne koşmakta. 1930'dan beri hepimiz bir parça Yogileştik, diyor Koestler. Rasyonalden irrasyonale itildiğimizin farkında değiliz. Aydını önüne katan rüzgâr laboratuvarlardan esiyor. Soldan sağa kayış, başlangıçta ilim adamlarının eseri. Fizik son yıllara kadar bir Komiser-ilim'di. Gittikçe bir Yogi-ilim oluyor. Psikoloji de öyle. XX. asır rasyonalizmi, yalınkat iyimserliğe, hayâsız mantığa, küstah bir kendine güvenişe, hulâsa XIX. asrın Prometeci davranışına şüpheyile bakar. Irkların gelişmesinde Yogi-geceler ve Komiser-gündüzler var. **Belki de medeniyet uyuyor ve zaman zaman rüya görüyor.**

Çağdaş insan, insanın yarısı. **Ona kutsiyetini ve bütünlüğünü kazandırmanın yolu murakabe.** Bizi ne yalnız veli kurtarabilir, ne ihtilalci, diyor Koestler. Kutuplar arasında ahenk kurulmadıkça, insanlığın istikbali tehlikelidir. Ve murakabenin mekteplerde ders olarak okutulmasını istiyor, jimnastik ve matematik gibi.”^{s. 215}

murakabe: [denetleme](#) (TDK)

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

- "ütopya, **eleştiri** düşüncesine ve duygusuna dayanıyor. Yaşanan zamanın, mevcut toplumsal düzenin olumsuz yanlarını görmeden, adaletsizliklerin, kısıtlamaların bilincine ya da en azından farkına varmadan, bir ütopya geliştirmek olanaksızdır"
- "Ters ütopya yazarı ise **kafalarındaki cenneti kurmak isteyenlerin yol açtıkları cehennemi sergiler**" (Nail Bezel)
- "**Ütopya anlayışının ters ütopya dönüşeceği** yönündeki düşünce ve kaygıların nedenlerinden biri, ütopyaların eşitlik ve güvenlik gibi ilkeler ve amaçlar yanında, kusursuzluk ve mükemmellik peşinde olmalarıdır." (Nail Bezel)
- "nefret ettiğimiz şeylerin bizi mahvetmesi" "sevdiğimiz şeylerin mahvetmesi" (Neil Postman)

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

“Gündelik dilde daha çok hayalperestlikle eşanlamlı olarak kullanılan **ütopya** sözcüğü, olumsuzluk içeren "u" öneki ile Yunanca "yer" anlamına gelen "topos"un birleştirilmesiyle oluşturulmuş bir sözcük. "Yeryüzünde bulunmayan yer" anlamına geliyor yani. Öztürkçesiyle "yokülke". Sözcüğü ilk kullanan, daha doğrusu üreten İngiliz yazarı ve devlet adamı Thomas More.

Kuşkusuz hayalperestlikle iç bağı var ütopyanın, çünkü henüz gerçekleşmemiş olanı, belki de hiç gerçekleşmeyecek olanı işaret ediyor. Ama **ütopya**, **eleştiri düşüncesine ve duygusuna dayanıyor**. Yaşanan zamanın, mevcut toplumsal düzenin olumsuz yanlarını görmeden, adaletsizliklerin, kısıtlamaların bilincine ya da en azından farkına varmadan, bir **ütopya** geliştirmek olanaksızdır. More da başka ütopyalara kaynaklık eden yapıtında, adil ve eşitlikçi bir toplum anlatır. Kurulduğunu varsaydığı bir toplum.

Ütopya sözcüğünü kullanmamış olsa bile, bu türün ilk örneğini Devlet adlı yapıtıyla, Platon olarak bilinen Eflatun'un verdiğini söylemek gerekir. Akla ve iyiliğe dayanan bir toplumun nasıl olması gerektiğini tartışırken, tüm yöneticilerin filozof olması gerektiğini öne sürer ve öngördüğü toplumun ilkelerini açıklar Platon. Ama şunları söyleyerek düşüncelerinin ütopyacılığını da belirtmiş olur: "Bu devletlerde filozof yönetime gelmedikçe ya da bugün kral ve yönetici dediklerimiz gerçek anlamda filozof olmadıkça, böylece devlet gücü ve akıl gücü aynı insanda toplanmadıkça, bugün yalnız felsefe ile ya da yalnız yönetim ile uğraşanlara engel olunmadıkça, önerdiğimiz devlet gerçekleşemez, toplumların ve insanlığın dertlerinin de sonu gelmez." ss. 155-156

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

“Ne var ki, akılcı ve doğruluğa dayanan bir toplum isteyen Platon, son kertede otoriteren bir toplum anlayışı geliştirdiğinin farkına varmaz. Toplumun bireylerini, iyi toplum adına bir yönetici kesimin mutlak iradesine teslim eder. Demokrasi düşüncesiyle inceden inceye dalga geçen Platon, bu yüzden birçok modern siyaset bilimci ve düşünür tarafından eleştirilmiştir, eleştirilmektedir. örneğin Karl Popper onu, "açık toplumun" düşmanı sayar.

Demokratik, eşitlikçi ve özgürlükçü bir toplum ütopyası, sadece siyaset alanıyla sınırlı değildir elbet. Edebiyat da **ütopya** ile yakın ilişki içinde olmuştur. Ben de asıl bu tür yapıtlar üzerinde duracağım. Daha doğrusu çağımızda yazılmış, derin yankılar uyandırmış birkaç yapıt üzerinde duracağım.

Ancak, hemen vurgulamalıyım: Çağımızın edebiyat alanındaki ütopyaları, Thomas More'un, Tommaso Campenalla'nın, Thomas Hobbes'in, Saint-Simon'un, Fourier'in, Etienne Cabet'nin siyasal ütopyalarından belirgin bir özellikleriyle ayrılırlar. **Olumsuzlukları ve Kötümserlikleri**. Bu yüzden de "olumsuz ütopyalar" olarak anılırlar. Daha bilimsel söyleyişle **distopialar** olarak.” ss.156-157

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

“Ütopya sorunu ile ilgilenen Doçent **Nail Bezel**, iki tür arasındaki farkı belirlerken şunları yazıyor Yeryüzü Cennetlerinin Sonu-Ters Ütopyalar adlı kitabında: "Ütopya yazarı, kendi seçeneğini geliştirirken iyimserdir, bir tür yeryüzü cenneti vadeder, bu seçenek yönünde okurun desteğini sağlamaya çalışır. **Ters ütopya yazarı ise kafalarındaki cenneti kurmak isteyenlerin yol açtıkları cehennemi sergiler**; amaç, okurda böyle bir ortama karşı bir eğilim geliştirmektir. Ütopya anlayışının ters ütopyaya dönüşeceği yönündeki düşünce ve kaygıların nedenlerinden biri, ütopyaların eşitlik ve güvenlik gibi ilkeler ve amaçlar yanında, **kusursuzluk ve mükemmellik peşinde** olmalarıdır. Ütopyada hem insanı hem toplumu mükemmel kılma çabası vardır. Bu ise katılığa götüren bir adımdır.”

Genel mutluluk ve mükemrnelik savıyla bireyin baskılanması, iknanın ya da gönüllü rızanın üretilmesi yerine zorlamanın ve yasaklamanın geçirilmesi hiç kuşkusuz demokratik bir yöntem sayılamaz. (...)”s. 157

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

A. Oktay'ın verdiği örneklerden ikisi:

Cesur Yeni Dünya - Aldous Huxley **basım 1932**

1984 - George Orwell **basım 1949**

“Huxley, A.F. (After Ford), yani Ford'tan sonra 32 yılının Londrası'nı anlattığı bu romanının başına Nicholas Berdiaff in şu sözlerini almıştır: “Ütopyaların gerçekleşmesi, eskiden olduğundan çok daha olası artık ve bizi derinden kaygılandıran bir sorunla karşı karşıyayız şu sıralarda: ütopyaların gerçekleşmesini nasıl engelleyeceğiz?”

1932 yılında yayımladığı bu romanda Huxley, köleleştirilmiş, birörnekleştirilmiş ve çeşitli araçlarla tümüyle denetlenmesi sağlanmış otoriter bir toplumu anlatır. Asıl vurgu, insanların köleliği gönül rızasıyla benimsemiş olmalarıdır. Herkes ait olduğu sınıfın koşullarını benimsemiştir. Yaşadıkları toplumu anlamak çabaları yoktur. Söylenenlere, kurallara ve yasalara en ufak sapma göstermeden uyarlar. Daha da önemlisi, Alfalar sınıfı üyeleri bile hiçbir eleştiri duygusu taşımazlar. Düşündükleri, duygusal davrandıkları için sürülen başka üyeleri akıllarına bile getirmezler. Yaşadıkları düzeni en iyi düzen bilmektedirler. Daha da ötesinde bu otoriteryen toplumda mutludurlar.

Partinin kitleleri denetim altında tutmak için başvurduğu yöntemlerden en önemlisi, geçmişi yeniden düzenlemektir. Tüm belgeler, reel duruma ve partinin çıkarlarına göre düzeltilir, tekrar yazılır ve halkın geçmişle çelişmemeleri sağlanır. Kısaca geçmiş diye bir şey yoktur, silinmiştir geçmiş, silinmektedir. Başka bir baskı yöntemi, yeni bir dil kurulmasıdır. Sözcüklerin alanı daraltılır, anlamsal içerikleri değiştirilir ve İkili Düşün sistemi yerleştirilir topluma. İkili Düşün, iki çelişik düşünceyi aynı anda benimsemektir. Bu olgu, Partinin şu üç sloganında en açık biçimde dile getirilmiştir: "Savaş barıştır, özgürlük köleliktir, bilgisizlik kuvvettir."

Orwell, 1984 konusunda şöyle diyor: "Anlattığım türde bir toplumun mutlaka gerçekleşeceğini sanmıyorum, ama kitabın bir hiciv olduğunu da yadsımayarak, benzer bir toplumun gelebileceğine inanıyorum." ¹⁶⁰

Ne Söylesem Bir Eksik - Ahmet Oktay

“Kuşkusuz, 1994 yılında Orwell’in de Huxley’in de öngördükleri türden bir dünyada yaşamıyoruz. Ama teknolojik gelişme önümüze yığınla tehlikeyi yığmaya devam ediyor. Kitle Kültürü ve Kitle Toplumu insanın birörnekleşmesini, şeyleşmesini hızlandırıyor. Amerikalı iletişim kuramcısı **Neil Postman**, Öldüren Eğlence adlı kitabında, on beş bin radyo ve televizyon kanalı bulunan Amerika'daki televizyon olgusunu değerlendirirken Orwell'ci ve Huxley'ci ütopyaları kıyaslar. Orwell'in "**nefret ettiğimiz şeylerin bizi mahvetmesinden**" korktuğunu, Huxley'in ise bunun tersini ima ettiğini belirtir Postman: "**Bizi sevdiğimiz şeylerin mahvetmesinden.**"

Bireylerin televizyon bağımlısı haline geldiği, medyanın gerçekliği yeniden kurduğu bir dünyada, eğer kamusal ve siyasal alanı genişletemezsek, **demokrasi ve özgürlük idealini canlı tutamazsak, Huxley'ci kehanetin kapıya dayanmaması için hiçbir neden yok.**^{»ss. 160-161}

Türkiye'de Popüler Kültür - Ahmet Oktay

- Ütopya konusu ile doğrudan ilgili olmasa bile, verilen alıntıdan, dolaylı olarak ilham alarak şunu kendimize sorabiliriz.
- Acı veren toplumsal realiteyi görebiliyor muyuz? Gerçekte olanları, olmakta olanları görebiliyor muyuz?

Türkiye'de Popüler Kültür - Ahmet Oktay

“Bu tanımdan da çıkarsanabileceği gibi popüler kültür, egemen ideoloji tarafından özümlelenebilir öğeler taşıyor, hatta ona uyumlanıyor olduğu durumlarda bile sömürülen ve bağımlı konumdaki kesimlerin bireylerinin somut ve gerçek olgularından da izler taşır. Oysa kitle kültürü “yöneten ile yönetileni, varlıklı ile yoksulu, özgür olan ile özgür olmayanı, mutsuz insan ile onu mutsuz kılan toplumsal realiteyi özdeş kılan bir yanılsama yaratma işleviyle üretilir. Kitle kültürünün tüketicisi olduğumuz anlarsa, realitenin gerçek yüzünü görmekten kaçmak istediğimiz anlardır. Bize acı veren toplumsal realite karşısında unutmaya, amneziye sığındığımız anlardır.”¹⁶ s. 20

¹⁶Ü. Oskay: “Kitle Kültürü Popüler Kültürü Kuşatırken”, Gösteri, sayı (?) s.42

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

Takip etmesi daha rahat olan kısa içeriklerde ya da açıklama ile devam eden içeriklerde; bu sayfadan sonra tekrar bir özet verilmeyebilir.

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

“sihir kayboldu”

“ sihir kayboldu ”

alıntı şema resim temsil hayal mizah sual

Sanat Üzerine Denemeler ve Eleştiriler Sabahattin Eyuboğlu

“Netekim geçenlerde birisi Hâmîdin şiirlerini tercümeden sonra kıymetlerini kaybettikleri için boşlukta ittiham ediyordu. Halbuki **şiiir**, **tercümeden sonra kalan şey değil** (o manadır), **kaybolan şeydir**. Elverir ki tercüman şiirini yeniden kelimelere nefedecek kadar kudretli olsun.”

ittihâm: suçlama
nefhetmek: üflemek

sihir, esans, sadece esansın boş şişesi

içerikteki alıntıdan bir kısım

Sanat Üzerine Denemeler ve Eleştiriler - Sabahattin Eyuboğlu

Sanat Üzerine Denemeler ve Eleştiriler - Sabahattin Eyuboğlu

“ Öz Şiir Meselesi * ” s. 9

“Herhangi bir şiirde, hatta bir mısradaki sarıh veya müphem, basit veya muaddal bir «mana» vardır. Şair bu manayı intihapta tamamen serbesttir. Ve onu basit bir müşahededen meselâ kozmografyaya kadar, harici veya deruni aleme ait, herhangi bir bilgiden alabilir. Bu mana doğrudan doğruya zekâyâ hitap eder; nazımdan nesre, bir lisandan ötekine çevrildiği zaman mahiyetini değiştirmez. Şiirin şiir oluşu bu mana ile değildir. En fakir bir muhakemeyi bile tatmin edemeyecek kadar zayıf manalı bir mısra şiiriyet itibariyle kudretli olabilir, bu muhakkak. O halde şairin bir araya topladığı kelimelere ve seslere hayat veren, mısra şiiriyet itibariyle kudretli olabilir, bu muhakkak. O halde şairin bir araya topladığı kelimelere ve seslere hayat veren, mısraın basit cüzleri arasındaki bedii vahdeti temin eden başka bir şey var, öyle bir şey ki onun en küçük bir iklim değişikliği, en hafif bir temas öldürebiliyor. İşte, meselâ, Türkçemizin en güzel mısralarından biri:

Ağır ağır ineceksin bu merdivenlerden

Ahmet Haşim

» ss. 10-11

* VARLIK, 15.2.1934 / S. D. (Sanat Üzerine Denemeler) s. 267-270: «Öz şiir sorunu» başlığıyla.

Sanat Üzerine Denemeler ve Eleştiriler - Sabahattin Eyuboğlu

Ağır ağır ineceksin bu merdivenlerden

Ahmet Haşim

Basit bir emirden başka bir şey olmayan manaya dokunmaksızın kelimelerin yerlerini değiştiriniz:

Bu merdivenlerden ağır ağır ineceksin.

Sihir kayboldu. Ortada artık bir posadan, boş bir esans şişesinden başka bir şey yok. Artık bu şekilde dizilen kelimelerden şiir cereyanı geçemiyor. İşte öz şiir bu eksilen şey; bu, manadan zahmetsizce sıyrılıp kaçan «ruh»tur. Şairin yaptığı iş de herhangi bir kelime ve ses yığınınına bu sihirli mevcudiyeti koymaktır.

Bu basit tecrübeden çıkan büyük netice şu: şiirde mana ancak bir vasıta, «kisve»dir. Halbuki sembolizme gelinceye kadar bütün telâkkiler şiiri mana için bir vasıta addediyorlardı. Hâlâ da böyle düşünenler ekseriyeti teşkil ederler. Şiiri ihtiva ettiği fikirlerle ölçmek meylî -az kalsın hastalığı diyecektim- az çok hepimizde vardır. Netekim geçenlerde birisi Hâmidin şiirlerini tercümeden sonra kıymetlerini kaybettikleri için boşlukta ittiham ediyordu. Halbuki şiir, tercümeden sonra kalan şey değil (o manadır), kaybolan şeydir. Elverir ki tercüman şiirini yeniden kelimelere nefedecek kadar kudretli olsun.” s. 11

Ahmet Haşim ile ilgili aşağıdaki kısa belgesel tam da bu ilk satır ile başlar.

<https://www.youtube.com/watch?v=IFD1znAeXel>

Akla gelenler

- 'Gerçekler' adlı dosyaya önceki sayfadaki belgeselden de bir alıntı koyacaktım. Yeri gelmişken aklımdaki bu içeriği de hazırlamak istedim. Vurguları aynı olmasa da ard arda paylaşmak iyi olacaktı.
 - TRT Arşiv'deki bu oynatma listesini gece meditasyon niyetine dinliyordum. Sakin, güven veren, iyi niyetli, ... bu güzel kayıtları dinlemek insanı mutlu ediyor.
 - Şiire karşı özel bir ilgim veya yetkinliğim olmadığından da fark etmemişim. Meğerse **Ahmet Haşim'in Merdiven** şiirinin bu ilk satırı kitapta farklı, videoda farklıymış. Metin önümde iken tekrar bir dinleyeyim derken, şimdi anlayabildim.
 - Web üzerinde aratınca kitaptaki doğru görünmüyordu. Sonra arka sayfadaki makaleye rastladım. Tam da bunu yazıyor, ayrıntıları oradan okuyabilirsiniz.
 - Kitapta bahsedilen konu bu hata nedeni ile anlamını yitirmiyor; ifadelerin/yorumların inceliğinde veya güzelliğinde de fark yaratmıyor diye düşünüyorum.
 - Aslında Sabahattin Eyuboğlu'nu da doğruluyor sanki. **Hatta bilerek de yapmış olabilir :)**
- Şiirin ilk satırı videoda "**Bu merdivenlerden ağır ağır çıkacaksın.**" diyerek okunsaydı; ben bile bir terslik olduğunu anlayabilirdim.

Düzeltilme/Hata hakkında:

Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi • Cilt I, Sayı I, Bahar 2014, ISSN , ss. 149-160
DOI: 10.16985/MTAD.201417920

SABAHATTİN EYUBOĞLU'NUN ŞİİR GÖRÜŞÜ

Bâki ASİLTÜRK*

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/108912>

³ Eyuboğlu bu denemeyi *Varlık* dergisinin 15 Şubat 1934 tarihli 15. sayısında “Sabahattin Rahmi” imzasıyla yayımlamış, şiirde ritim açısından çok başarılı bulduğu bu dizeyi, “Ağır ağır **ineceksin** bu merdivenlerden” şeklinde hatalı olarak kullanmıştır.

Oynatma listesi:

Hayat Kısa Kuşlar Uçuyor

TRT Arşiv - 1 / 9

↔
↻

✕

▶

Hayat Kısa Kuşlar Uçuyor-
Ahmet Haşim

TRT Arşiv

5:54

<https://www.youtube.com/watch?v=IFD1znAeXeI&list=PLX7eNJcnlKoKxf3FBixt0qBL-0K74RIF8&index=1>

ana

hatlarıyla

akış

sayfa sayfa

Neler var

İçerikler açıklama ile devam edebilir veya akış ilk sayfalarda verilebilir. Ya da bu sayfadan sonra akış ya da ek açıklamalar olabilir. Takip etme kolaylığına ya da içeriğin türüne göre değişebilir. Yine de her türlü durumda içeriklerin hazırlanması konusunda aşağıdaki kısmı lütfen göz önünde bulundurunuz.

İçeriklerde neler olduğunu açıklamaya çalışmak sıkıntıya, hataya neden olabilir; hatta hata olmaması mümkün de değildir. Ancak özellikle bazı uzun içerikler için, takip etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ana hatlarıyla; kimi zaman akışın verilmesi, kimi zaman sayfa sayfa olanları anlatmak faydalı olabilir. Yani burayı takip eden sayfalara göz atın, ancak hatalar, eksikler bulunabileceğini unutmayın. İster istemez bazı şeyleri ifade ederken yorum yapmış oluruz. Zaten olayın doğası gereği de yazıyı/yazarı tam anlamak, tam işaret ettiğine odaklanmak, yüzeyde gösterilen anlamın dışındaki görmek, aslında yazılanın tam tersinin kastedildiğini anlamak, birkaç anlam katmanının hepsini görmek ... vs. mümkün değildir. Ayrıca bilgimiz, deneyimlerimiz, zannettiklerimiz ... bizi sınırlar, nasıl/ne kadar anladığımıza da, anlattığımıza da sınır koyar.

menemenazdacorba hakkında

Bizden olan, bu coğrafyaya özgü olan menemen ve çorba kelimeleri ile oluşturulan

menemenazdacorba

hesabı, 'garson bey menemen az da çorba lütfen' diye seslenene, küçük bir kafa hareketiyle buna cevap veren garsona; yani hepimize tanıdık gelecekti. Hayata ve insana dair her şeyin de bize, hepimize, tanıdık geleceği gibi. Aynı zamanda bu iki kelime içeriklerin basit bir dille hazırlanmaya çalışıldığına ve kimi zaman farklı disiplinlerin birbirine karıştığını da vurgulayan **sloganı** oluşturan kelimelerdi.

Her şey yapay zekaya veri olmak için miydi? İnsan olmanın tadını çıkaracak vaktimiz varken;

menemen kadar basit, **çorba** kadar karışık

"bizler, yaptıklarımız ..."

Sizi neden kandırmak istiyorum?

Her ne kadar 'insanlık bugüne kadar ne yaptı?' sorusuna verilebilecek cevabı biraz göstermeye çalışacaksam da; aslında özellikle siz gençleri **kitap okumaya teşvik etmek için** kandırmak istiyorum.

- ▶ Kabul etmek gerekir ki, herkes önceki dönemlere nazaran çok daha fazla şey biliyor. Bunun iyi bir şey olup olmadığından kimi zaman kuşkuya da düşebiliriz. Yine de, anlama gayreti hepimiz için vazgeçilmez. Geçmişte benim deneyimlediğim gibi, kitap okumak ya da okumayı sürdürmek ile ilgili sizler de biraz sıkıntı yaşıyor olabilirsiniz; belki de buradaki içeriklerin neden olacağı bir etki sizin bu konuda yaşadığınız probleme çözüm bulmanızda yardımcı olabilir.
- ▶ Burada karşılaştıklarınızdan merak edip bir kitaba bakabilirsiniz; o kitaptan kendi yolunuzu bulabilir, seveceğiniz konuları keşfedebilir ve kitap listelerinizi oluşturabilirsiniz.
- ▶ Konuların uzmanı olmadığımndan olağanüstü şeyler olmayacak, yine de **tek bir kitaptan çarpıcı yerleri vurgulayan** ya da **farklı disiplinler arasındaki ilişkileri/geçişleri biraz da olsa fark ettirebilen içerikler** olacak. Konuyla ilgili merak oluştuğunda, diğer kitapları, yazarları ve konunun uzmanlarını araştırmak size düşüyor.
- ▶ İçerikler bazılarınıza güzel, bazılarınıza fazla sıradan ve basit, belki de çok karışık/saçma gelebilir. Böyle bir spektrumun (~derecelendirilmiş sıralama) olması çok doğal, çoğumuzda bu spektrumun zamanla kayması-ötelenmesi de çok doğal.

Sözün kısası, aforizmalar şeklinde sosyal medyadan öğrenip-okumanın yanı sıra; buralarda okuduklarınızın **asıl** bulunduğu yerlere, yani **kitaplara** bakmanız, menemenazdacorba'nın yapmaya çalışacağı şey olacak.